

Eredeti Jatekszin Kiadja a magyar todos tarsasag. (Original-Schaubühne.) hung. 5. Zsarnok apa. Drama 5 felv. (Der tyrannische Vater.) hung.

Egyet. ny.
Buda 1836

Signatur: 55706-A.5
Barcode: +Z167487408
Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ167487408>
Umfang: Bild 1 - 136

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzanangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

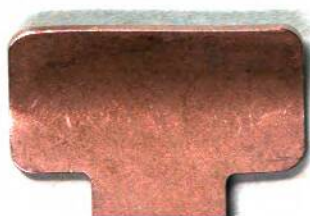
Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

KAIS.KÖN.HOF- BIBLIOTHEK

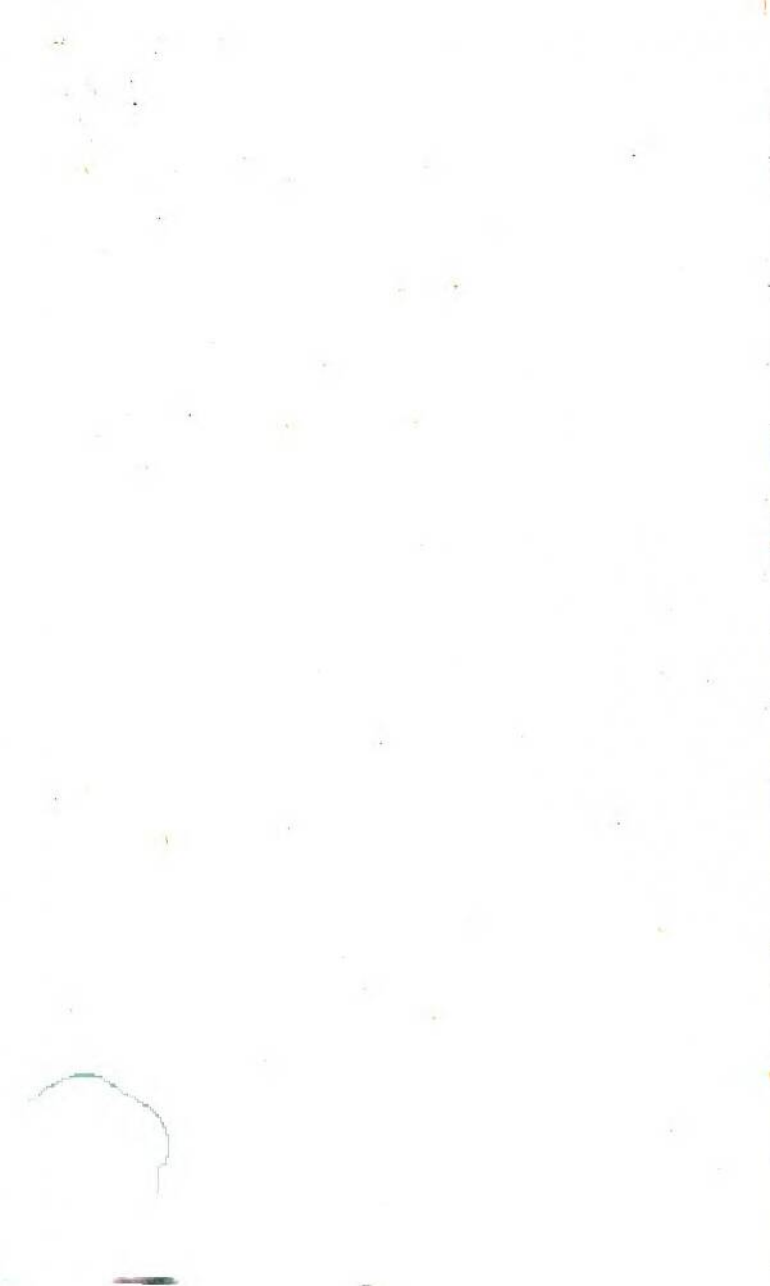
55.706-A

Alt.

~~B. Co. 262.~~

55706-A.

EREDETI JÁTÉKSZÍN.

KIADJA

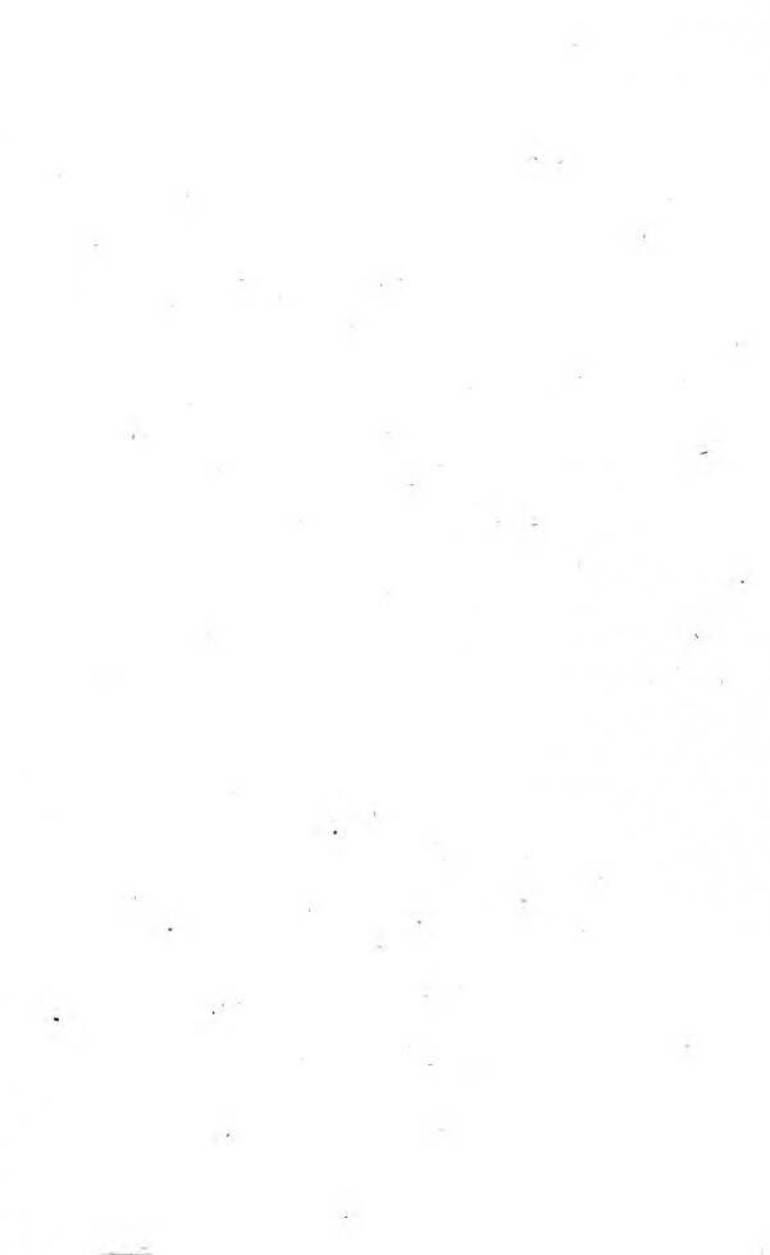
A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG.

ÖTÖDIK KÖTET.

ZSARNOK APA.

BUDÁN.

**A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.
1836.**

ZSARNOK APA.

DRAMA

ÖT FELVONÁSBAN.

IRTA

JAKAB ISTVÁN.

BUDÁN.

A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.

1836.

SZEMÉLYEK.

SZÚNYOSCH GÁSPÁR, Budethin' ura, nógrádi főispán,
és Szendrővár' parancsnoka.

BÁNYFY SUSÁNNÁ, neje.

IDA, leányuk.

FORGÁCH FERENCZ.

JAKUSSICH ISTVÁN, Oroszlánkő' ura.

RÉTHY, várnagy Budethinben.

BORKA, komorna.

VIDÁK, Jakussich' fegyvernőke.

HIRNŐK.

Szolgák. Fegyveresek.

Történik Budethin és Oroszlánkő várakban 's ezek'
környékén. 1644.

ELSŐ FELVONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

Várkert Budethinben; elül egy hárs alatt gyeppad, körül
rózsabokrok.

FORGÁCH

a' fák közül kémlelődve jő.

Hiába fürkész a' vágyó hiúz-szem!
Mellyik sötét bükk, melyik irigy bokor
Rejtette lombos ernyőjével el?
Itt szokta reggel este üdvezelni
Az ébredő, a' szúnyadó napot.
Tündér alakja mint a' lágy zephir'
Könnyű fuvalma, itt lejtett felém,
Szavának édes csengő hangjai
Feledteték a' nyaktörő kalandot,
Mellyet nehányszor egy pillantatért
Istent kísértve üztem vakmerő. —
Pillantatért? Ah én hálátalan!
Van e' világon több illy pillanat?

Évek' gyönyörje, boldog perczei
Ugy föl nem érik azt, miként kelet'
Valódi gyöngye' legkisebb szemét
Az óceánnak millió homokja. —
Egyetlen élő sem mutatkozik —
Hiába jártam — nem látom sehol
Szélben lebegni hószin fátyolát! —
Ah! Borka jó —

MÁSODIK JELENÉS.

FORGÁCH. BORKA.

BORKA.

Mit látok? Itt megint
Nagyságos úrfi?

FORGÁCH.

Itt, jó nénike.

BORKA.

Hogyan merészel? Bennünket 's magát
Veszélybe döntik lappangásai.
Kérem, siessen vissza, hagyjon el.

FORGÁCH.

Épen azért, mert minden bajt, sanyart
Megvetve küzdök a' kedves jutalmért,

Résztvételekre érdemes vagyok.
Szólj, hol van Ida?

BORKA.

Gróf úr, engedelmet —
Tiltott gyümölcs az önnek, tudja már;
'S tanácslom inkább fusson jókor el,
Semmint ez éden' csábító köréből
Ádám apánkként tűzkard üzze ki.

FORGÁCH.

Jó Borka, lágyulj: most távozzam el,
Midőn egemhez illy közel vagyok?
Im Réthy szánva sajnós sorsomat
Titokban ajtót nyitni kész nekem;
'S te a' ki érted tiszta czélomat,
Illy kőszívűleg bánhatnál velem?
Juttasd eszedbe: milly kinnal, veszélylyel
Mászám először e' szirtfokra fel,
Indulj könyörre: ég és föld között
Majd egy kis ágon függe életem,
Melly a' falon nem vert erős gyököt,
Majd inga rezgő lábom' nyomdokin
A' porhanyó kő, melyet ős tövétől
Lemardosott a' századok' foga;
Tiz ölnyi mélység tátogott alattam,
Hol kőmederben borzasztó morajjal
Rohannak a' Vág' duzzadt habjai.

Akár az ágbog markomban szakad,
Akár az elvált kő csuszszan velem,
Mindig halálnak tárt ölét lelem;
Még most is égre borzadoz hajam —
Ha sziklaélen, nem hull e' velő,
Örvénybe ránt a' tajtékzó folyam,
Nedves torokkal menten elnyelő.

BORKA szavába vág.

Jaj borzadok — ne mondja —

FORGÁCH kezét mutatja.

Nézz ide,
Nézd e' tenyért! Már egy hónapja mult,
Midőn te 's Réthy meghitt biztosim
Még nem valátok; úgy magamra hagyva,
Még is zajongó keblem' ingerétől
Készítve, loppal vakmerőködém
Fel- és lemászni a' szirt' oldalán;
Vér folyt kezemből, vér folyt homlokomból;
'S im nem hegedt be még sebem.

BORKA.

Nagy ég!
Egész kezéről mind lehántva a' bőr.
Pedig mi szép kéz! Ah, mint éghetett!

FORGÁCH.

Képzelheted, de keblem jobban ég.
Fájdalmimat te könnyebbítheted,
Szánj meg, hol Ida? hozd el —

BORKA.

Nem lehet:

Gróf úr hiába unszol — nem lehet;
Ha bár tehetném, most még sem teszem.

FORGÁCH.

Nincs kérelemnek engedő füled?
Nincsen keservre lágyuló szived?

BORKA.

Nincs: sőt magamnak vétkül számolom,
Hogy ekkoráig is gyarló valék
Hallgatva nézni titkos lépteit.
Még asszonyunk sem tudja, 's mentsen ég,
Ha csak gyanítná is kemény urunk,
Kínos halállal ölne meg legott.
Nem titkon illik járni illy lovaghoz;
Gróf úr hatalmas, gazdag, régi vér,
Bátran mehet, ha jó szándéka van;
Szólítsa atyját.

FORGÁCH.

Oh csak azt ne mondd:

Ő nemzetemnek esküdt ellene;
De nem riaszt az vissza engemet.

Itt a' sebes Vág' partján, e' magányban
Tünt fel szerelmem' hajnalcsillaga
Itt földi pályám' őre és vezére:
Zárd azt gigási védfalak közé,
Varázs sugára áthatand felém;
Tűz-szemmel őrizd mint a' cerberus,
Addig leselgek, mig hozzá jutok;
Emeld a' holdba, és fohászaim
Szárnyakra kelve hozzá fölrepítnek;
Rejtsd földtekénknek legközép zugába,
Én utat ások hozzá körmeimmel;
Előbb tüzet fogsz hóval gyujtani,
Előbb a' tengert mind kimerheted,
Mint e' szerelmet e' forró szerelmet
Lángzó szivemből eltörölheted.

Zacskópénzt ad neki.

Menj, hozd el Idát, hogy tekintete
Új éltet adjon lelkemnek.

BORKA.

No - no,

Olly kőszivű, mint véli, nem vagyok;
De a' becsület, lélekismeret,
A' rettegés, a' kétség, félelem —
Azonban úgy tud kérni, esdeni,
Hogy könyre birná még a' vad tatárt is.
Megyek; — de hogyha rajta vesztenénk —

FORGÁCH.

Menj Borka, menj, ne félj; ah csak siess,
Mert késedelmed' minden perczenetje
Üdvemnek annyi évét lopja el.

BORKA.

Megyek, megyek; — csak várjon itt reánk.
El.

FORGÁCH egyedül.

Arany! te minden zárt, reteszt nyitó kulcs,
Arany! te szerzed boldog létemet.
Áldott a' végzet, áldott a' szerencse,
Melly birtokodhoz juttat, bűvös ércz.
Hódolva bókol a' világ neked,
Sok gyötri értted éjét nappalát,
Hogy élre verve és ládába zárva
Hallhassa titkon szép csöngésedet:
Pedig mi gyöngé fényed, csillogásod
Azon szemeknek ígésző tüzéhez,
Mellyekhez utat készítesz nekem. —
Ah égi kéj! meglátom újra őt,
Meg a' dicsőt, a' pártalant, kiben
Győzelmit űli a' természet is.

Szünet.

Mi fenn dobog, mint ver zajos szívem!
Dobog: mivel bár tudja, milly gyönyört,
Milly üdvét osztand a' közelbi percz,

Szorongva érzi: hogy rá érdemetlen.
 És mint ki szentelt tárgyakhoz közelg,
 Elébe félve, tartózkodva járul: —
 Dobog; mivel jól tudja, hogy tilos,
 Mihez tilalmas útakon törekszik.
 Tilalmas! ah de épen e' tilalm
 Nagyítja inkább a' szép czél' becsét
 'S gátat szakasztó árrá képezi
 A' sziv' kitörni vágyó ingerét.
 Milly édes a' bér illy merészletért! —
 Hah jó! — Mi szép, mint hajnal-harmaton
 Új diszre fördött gyöngé rózsabimbó;
 Könnyen lebegve szökdel gráciákként,
 Mint új tavaszkor langyos szellek
 Zengő ligetben, jazmin bokrokon:
 Ah mért elébe nem röpülhetek,
 Mint játszi pille hímes szárnyakon.
 De itt van, itt van már — ah!

HARMADIK JELENÉS.

FORGÁCH. IDA. BORKA.

FORGÁCH.

Ida!

IDA föllép.

Csitt!

B O R K A.

Gróf úr vigyázzon — gondatlan heve
'S zajos beszéde árulónk lehet.

F O R G Á C H.

Idám bocsáss meg: hirtelenkedém,
De mondd: hideg vért és megfontolást
Honnán vegyek, ha szép szemed' tüze
Egész valómat forró lázra gyujtja?
Pillantatodtól, mint tündér erőtlől
Lepattog a' zár, mellyel nyűgözé
A' józan ész a' hév indulatot,
'S ez mint sokáig fojtott gőztömeg
Széllel repesztve a' korlátokat,
Kettős erővel ront ki ketreczéből.
Soká magamba kelle fojtanom
E' boldogító üdves érzetet;
Nem volt, ki hallja bús nyögésemet,
Nem volt, ki értse édes kínomat;
Titkon sugám csak a' süket falaknak,
Mi tűz emészté keblemet: pedig
Egész világnak, a' széles világnak
Harsány torokkal vágytam mondani,
Mikép szeretlek, milly tisztán szeretlek.
És most se mondjam ezt Idám, midőn
Láttodra mennyben képzelem magam,
Midőn örömtől ittas lelkemet

Csupán imádott képed tölti el,
És benne minden ötlet, gondolat
Szerelmet éldel 's minden hurjai
Csak ezt az egy kis szót zengik: szeretlek?

BORKA.

Mondhatja gróf; de halkkal, csöndesen,
Hogy még csak a' fűszál se hallja meg,
Melly lábait fűhajtva csókolá. —
Én lesbe állok, argusként vigyázva,
Hogy a' kajánság' czirkáló szeme
E' szűz bereknek titkos rejtekébe
Még messziről se lásson.

El.

NEGYPEDIK JELENÉS.

IDA. FORGÁCH.

FORGÁCH.

Kedves Ida!

IDA.

Ráklábakon járt a' lassú idő
Mióta tisztod tőlem elszakasztott;
Számlálgatám az órát, perczeket:
Napok hetekre, hónapokra teltek,
És Ida mindig csak hiába várt.
Itt elvonultan, félre a' világtól,

Elzárva, hol még vándor sem köszönt be,
Hol évek óta pókháló lepi
Az őri kürtöt, melly rég' nem riadt
Vig harsogásra, vendéget jelentve;
Itt, hol ha néha felvonó hidunk
Csikorgva rozsdás lánczain leszáll,
Barátok és jó szomszédok helyett
Követ dübörg be Szendrőből atyámtól,
Többször gonosz mint üdves hirt hozó;
Itt, hol magányos éltünk untató,
Egyforma, mint az óra' hangjai:
Képzelheted, mi várva vártalak.
Hányszor futék ez aggott hárs alá,
Hol érzetemnek minden kis bokor,
Minden levélke megbizott tanúja!

F O R G Á C H.

Ah kedves Ida! itten üldögéltünk,
Midőn először rózsá - ajkadon
Az esdekelt szó, hogy szeretsz, kiröppent.
Mi mondhatatlan boldog voltam én!
Mit érezék, csak mennyeknek lakói
Érezhetik, — 's nincs század, nincs öröklét,
Melly azt szívemből eltörölheti.

I D A.

Remény, öröm közt járkálék ide,
Gyakorta szinte látni véltelek,

Hivém, hogy itt vagy, szívesen hívém,
'S minő gönyör vár, képzelő erőm
Hevült eszemnek táblájára már
Varázs ecsettel rajzoló előre;
De csak hamar tűnt a' káprázolat
'S bánat fogá a' szép álmok' helyét.
Hányszor kutattam minden kis zugot,
Gonddal keresve itt voltod' jelét;
E' kis gyepágyat, e' zöld pázsitot
Vizsgálva néztem szüntelen busongó;
De semmi, semmi nem vigasztala,
Csak egy lehajlott fűszál sem vala
Ohajtatimnak várt választ adó.

FORGÁCH.

Ah! milly örömmel jöttem volna én,
Ki gondolatban mindig itt valék!
De táborunkat, melly különben is
Számára nem nagy, el nem hagyhatám.
Kell most a' honnak minden férfikar
'S csak egy vitézzel fogyjon a' sereg,
Érezhető még e' kis veszteség is.

IDA.

Gondoltam azt, és egy felől örültem,
Hogy a' hazáért sikmezőre szállt
Hősök' sorában lenni tudtalak;
'S lásd mégis olyan gyermekes valék,

Hogy itt naponként lestem jöttödet,
'Sőt még miattad csalfa is levék.

FORGÁCH.

Te csalfa? oh nem Ida, nem; kinek
Bölcsője mellett jámborság virasztott,
'S dajkája jóság, tiszta sziv vala,
Nem érdemelhet illy czégér nevet.

IDA.

És még is úgy van. Nézd, ama' bokorban
Fészket rakott egy pár kis fülmile:
Találd, mi cselre vitt ez engemet?
Tüstént letiltám a' kertészeket
Ezen cserétől, azt adván okul,
Hogy ők elüznék a' kis dalnokot;
Pedig habár nagy kedvemet lelém
Meglesni őket, mint nyájaskodának,
Csak pusztá szin volt az, csak álfogás,
Mellyel takartam a' valódi czélt.
Mind elhivék a' csalfa költeményt
'S nem háboríták többé e' magányt;
Pedig te voltál a' várt csalogány,
Mellyet lesék. Így rajtam is betelt,
Hogy a' szerelmes önkényt csalfa lesz,

FORGÁCH.

Ártatlan e' csel, és szerelmedet
Előttem újabb fényben tünteti;

Irigylenem kell fülmiléidet
A' számtalanszor boldogabbakat ;
Ők láthaták szép pártfogójokat ,
Ők hallhaták szép hangod' zengzetét ,
'S én, a' ki egy kis pillantásodért
Örömmel adnék száz olly drága gyöngyöt ,
Millyent Egyiptom' szép királyneje
Antoniusnak hajdan áldozott ,
Nyomorgva távol harczzörej között
Csupán sohajtást küldheték feléd
'S annak se' tudtam adni szárnyakat.

IDA.

Még rossz leány is lettem én miattad
És rossz keresztény —

FORGÁCH.

Ida! milly szeszély!
Olyan hibákkal vádolsz magad',
Mellyek felől mit sem tud tiszta lelked.

IDA.

Oh bár ne tudna, sőt az fáj, mivel tud.

FORHÁCH.

Érzelgesz Ida —

IDA.

Nem: de szólj magad,
Nem rossz leány, ki titkosan szeret,

'S ámítja anyját, mintha a' szerelm
Előtte ismeretlen volna még?
Nem rossz keresztény, a' kinek gyakor,
Midőn letérdel oltár' zsámolyához
Törődve kérni bűnbocsánatot,
A' helytt, hogy égre függesztvén szemét,
Buzgón emelné lelkét istenéhez,
Elméje földi kéjeken lebeg?
És fájdalom, látd, én ilyen vagyok:
Imádkozom, de mit nyelvem rebeg,
Nem tudja lelkem, melly másutt csapong;
Fohászkodom, de szent fohász helyett
Neved repül ki vétkes ajkamon.
Ez bünteherral sajtól 's ollykoron
Magam magamtól visszarettenek.
Azért lerázom e' terhes bilincset,
Melly keblem' édes ömlengéseit.
Békózva tartja, vétkessé teszi;
Ma még anyámnak megvallom frigyünket.
Ő jó, 's ha kissé megneheztel is,
Szelíd erénye győzni fog haragján.
Oh úgy ezerszer boldogabb leszek,
Ha titkolózás nélkül mindenütt
Elmondhatandom, hogy tied vagyok.

FORGÁCH.

Ah! mondd, csak egyszer mondd még angyalezt:
Úgy, mit magamnak hinni sem merek,

Egy szép jövődő' tündér képei
Arany sugárral csillognak felém,
'S merész reményem' bájos álmait
Valódi létre jutni képzelem.
Oh mondd: enyém vagy, még egyszer, csak
egyszer.

I D A.

Tied — de úgy, ha nem tiltand anyám.

F O R G Á C H.

Egy szóddal üdvet adsz, másikkal ölsz.
Alig nyit ajtót mennybe jobb kezed,
Legott becsukja azt irigy balod.
Azért hagyál egy kis pillantatot
Egembe vetni, hogy fénytengerével
Vakítva, bennem égő vágyat ébreszsz
Olly mondhatatlan boldogság után,
Mellyet talán nem éldelek soha?
Ne szólj anyádnak Ida még, ne szólj,
Tudom szelíd ő, nagy lelkű, kegyes,
De vallomásod, melyet nem gyanít,
Kedvetlenül fog, hidd el, hatni rá,
'S félő, hogy a' várt részvétel helyett
Haragra gyúl 's én megvetést nyerek.
Engedd meg inkább, hogy magam keressek
Kegyébe jutni módot és időt.
Bátortalannak, gyávának hiend,
Ha engedem, hogy szószólóm te légy.

ÖTÖDIK JELENÉS.

VOLTAK. BOKKA.

BOKKA sebesen szalad.

Gróf, fusson el, — jó a' nagyságos asszony —

IDA.

Várd meg, maradj itt, most szólhatsz vele —

BOKKA szorongva visszatekintget.

Nem, nem: siessen — egyben itt terem.

IDA.

Maradj —

FORGÁGH.

Nem Ida, — nem; most nem lehet.

Egy gyűrűt von njára.

Anyám viselte e' gyűrűt — fogadd el;

egy rózsát szakaszt.

'S vedd zálogul e' rózsát: esküszöm,
Kebled' hevétől el nem hervadand,
Mikorra ismét itt leszek.

BOKKA.

Siessen!

FORGÁCH.

Élj boldogul te hű!

IDA.

Isten veled!

BORKA huzza.

Elég - elég —

FORGÁCH elsiet.

Élj boldogul! —

BORKA.

Hamar!

FORGÁCH

még egyszer nyájasan visszaínt, 's a' fák közt eltűnik.

IDA.

Kisérd szerelmem' őrző angyala!

BORKA.

Ah csak hogy elment!

IDA.

Rettegek miatta.

BORKA.

Ne féltse, annak nem leszen baja,
De szedje rendbe inkább önmagát,
Mert aggodalma vádolója lesz.

IDA.

Vallyon kiért-e már?

BORKA.

Ugy gondolom —
De csitt — vigyázzon.

HATODIK JELENÉS.

VOLTAK. SUSÁNNA.

IDA

anyja elé szalad 's hevesen öleli.

Kedves jó anyám!

SUSÁNNA.

Te még is itten? — Borka elmehetsz.

BORKA

Idát jelekkel hallgatásra inti 's — el.

SUSÁNNA a' gyepágyra ül.

Minő szokatlan hév ez gyermekem?
Arczod tüzes —

IDA télovázva.

Nem érzem —

SUSÁNNA.

Ülj ide.

Édes leányom millyen nyugtalanság,
'S zavar mutatja, képeden magát?

IDA még nagyobb zavarral.

Nem — jó anyám — nem: én nyugodt vagyok.

SUSÁNNA.

Szemed könyűbe lábbadt: a' szemek
Lelkünknek élő és hiv tükrei;
Mi változás van benned?

IDA ijedten.

Ah!

SUSÁNNA részvétellel.

Mi ez?

Elsáppadál és reszketsz —

IDA mint előbb.

Istenem!

SUSÁNNA.

Mi lelt?

IDA kérőleg.

Anyám ne fakgass —

SUSÁNNA aggódva kézen fogja.

Szólj, mi baj?

Kétségbe ejtesz —

a' gyűrűt ujján megpillantja.

Mit látok? mi ez?

IDA

megretten — 's fájdalommal.

Ah! minden el van veszve — jókorabb
Lebbent előtted titkunk' leple föl,
Mint ő akarta —

SUSÁNNA.

Mit szólnsz? Titkotok?
Kivel? ki adta e' gyűrűt? reméllem
Nem férfi?

IDA.

Az —

SUSÁNNA.

Hol?

IDA.

Itt.

SUSÁNNA.

Jól hallok-e?

Ki e' kalandor?

IDA

vontatva és lassu hangon.

Gróf Forgách Ferencz.

SUSÁNNA.

Kivel Pozsonban szóltál mult tavasszal?

IDA.

Az jó anyám — az —

ERED. JÁTEKSZÍN.

SUSÁNNNA.

Hah! boldogtalan!

Ezt érdemeltem én szegény anya,
Én e' világon leghivebb barátod?
Nem volt bizalmad, melly szülőd előtt
Jókor kitárja elzárt kebledet.
Ezt gyermekemtől méltán fájlalom.

IDA.

Anyám! ne vess meg; még ma fölfedendém
Szorult szivemnek e' titkát előtted,
De meglepésed olly véletlenül jött,
Hogy bár valóban ártatlan vagyok,
Minden tagomba kétes rettegés szállt.

SUSÁNNNA.

Méltán remeghetsz gondtalan leány,
Kemény atyádnak rettéghet'd haragját,
Ő mind gyűlöli a' Forgáchokat.

IDA.

Jaj istenem! szánj meg kedves szülőm,
Nélküle boldog nem leszek soha.

SUSÁNNNA.

Szánlak: de rajtad nem segíthetek,
Forgách Szunyoghnak nem lehet veje.

HETEDIK JELENÉS.

Távolról kúrtriadás hallik.

VOLTAK. RÉTHY.

RÉTHY.

Nagyságos asszony! — a' nagyságos úr —
SUSÁNNA.

Hah!

RÉTHY.

Már dübörg a' felvonó hidon.

El.

IDA eseng.

Anyám ne árulj el — segíts, ha tudsz —
SUSÁNNA.

Töröld könnyűdet — jer, menjünk elé.
Bár adja ég, hogy mit homályosan
Sejt a' szorult szív, ránk ne háromolják.

El.

MÁSODIK FELVONÁS.

Terem Budethinben.

ELSŐ JELENÉS.

SZUNYOGH ÉS NEJE

mellékszobából lépnek ki.

SZUNYOGH komolyan.

Mind hasztalan, már mondtam; jól tudod,
Mit elhatározok, attól engemet,
Omoljanak rám bár a' karpatok,
Nem tántorít el balgatag beszéd.

SUSÁNNA.

Tudom szetette férjem — ah tudom —
Minden kicsin szód szent törvény nekem,
Rég' megtanultam hinni, mit hiszesz,
'S vak engedettel tenni, mit kívánsz:
De most ez egyszer —

SZUNYOGH felcsanttan.

Már mondtam, elég;

Jakussiché lesz Ída.

SUSÁNNA esengve.

Hitvesem!

Éltemben ellen nem mondék soha,

Engedj ez egyszer szólnom, mint anyát.
Én úgy hiszem: nem egymáshoz valók,
Nagy éveik közt a' különbözés.

SZUNYOGH.

Ez mind csekélység —

SUSÁNNA.

Ida gyöngé még,
'S ha kit nem ismer, hogy' szeretheti?

SZUNYOGH.

Gyermekszerelm csak reggel szülte köd,
Melly déli naptól semmivé leszen.
Ismerkedésre majd nyerend időt,
'S ha összekelnek, megjő a' szerelm.
Nagyobb tekintet itt a' dús nősző.
Régóta vágyam nemzetségemet
Jakussichéval párosítani:
Ha összeforr a' két hatalmas ág;
Herczeg palástot hordhat sarjadéka;
Illy szép kilátás most nagy ritkaság,
Midőn az ország félhold' martaléka.
Fényes remény melly engemet vezet;
Azért leányod csak nyujtson kezét.
És most tovább egy szót se!

SUSÁNNA.

Hidd nekem,
Illyen kötésből áldás nem fakad,

Boldogtalan lesz holtig magzatod:
'S magad tehetnéd azzá lányodat?

S Z U N Y O G H.

Üres beszédek. — Szent ígéretem,
Szunyogh szavát nem szegte meg soha,
Szavammal együtt jár becsületem,
Illy gyér okért azt nem kockáztatom;
Jakussiché lesz. —

S U S Á N N A.

Hol nincs vonzalom,
Nincs kölcsönérzet, és a' szent kötésnek
Mellék tekintet munkálá alapját,
Hamar hidegség, féltés, kétkedés
Áll mint sorompó a' szivek közé,
'S a' bizalommal együtt elröpül
A' házi béke.

S Z U N Y O G H.

Csak vitasd tovább;
Példát akarsz-e adni gyermekednek
Fejeskedésre?

S U S Á N N A.

Illyen szemrehányást
Nem érdemeltem.

S Z U N Y O G H határozottan.

Még ma kézfogóra
Itt lesz Jakussich, -- készülj --

SUSÁNNA megretten.

Istenem!

Világosabban kell hát szólanom.
Jobb alkalomra vártam; ah de így,
Előbb hogy elzuzd gyermeked' szívét —

SZUNYOGH

indulatosan szavába vág.

Minő beszéd ez asszony?

SUSÁNNA.

Csendesülj:

Férjem, csupán két perczig légy nyugodt,
Igérd meg ezt, ne lobbanj fel; heved
Előre rettent —

SZUNYOGH.

Szólj, ne ingerelj,

Mert már pezsegni kezd vérem; felelj.

SUSÁNNA.

Tudd meg — tehát — már Ida — nem szabad —

SZUNYOGH

kitörő epével, hirtelen.

Vond vissza e' szót, vagy —

SUSÁNNA.

Nem vonhatom.

SZUNYOGH.

Igy őrizéd meg legfőbb kincsemet?
Ki lopta szívét el?

SUSÁNNA.

Kérlek szelídülj —

SZUNYOGH.

Nevét kívánom.

SUSÁNNA.

Nem pirul miatta;
Hires vitézek hordák szüntelen.

SZUNYOGH.

Akárki, mindegy: csak nevét, nevét.

SUSÁNNA.

Forgách Ferencz —

SZUNYOGH hirtelen és dühösen.

Hah kárhozat' neve!
Hajdan kicsúfolt apja, a' kevély;
Ma is sajog még a' mélyen hatott seb;
Megesküvém, hogy megboszúlom egykor,
Most itt az óra.—Hah! 's te mégis itt vagy
Halálkövet? menj!

SUSÁNNA.

Jaj nekem!

SZUNYOGH kiigazítja.

Ki!

SUSÁNNA

a' mellékszobába el.

SZUNYOGH a' középjajton kikiált.

Várnagy!

Magában.

Méregre gyúladt minden érzetem;
Véres boszúba, kell fulasztanom. —
Verembe buktál farkas, jókor épen,
Kész fegyverével vár rád a' vadász.

MÁSODIK JELENÉS.

SZUNYOGH. RÉTHY középen bejő.

SZUNYOGH.

Idébb, idébb vén róka; nézz reám;
Miért ijedsz meg? mért hunyáskodol?
Mért félsz előttem?

RÉTHY.

Én, nagyságos úr?

SZUNYOGH.

Szemem közé nézz, mért reszketsz?

RÉTHY.

Uram —

SZUNYOGH.

Ha ősz fejed még kedves, szólj valót,
Mióta járja Forgách váramat?

RÉTHY.

Én nem tudom — nem ismerem —

SZUNYOGH.

Hazudsz:

Talán repült, mint ölyv galamb után,
Vagy a' falon járt és nem a' kapun?
De várj botor vén, majd kinpadra huzlak,
Kinyujtalak, hogy csontod fog ropogni,
És bár viselnél husz bőrt hátadon
Csatlós szijaknak mind lehántatom,
Mégis kivallod a' mit most tagadsz;
Gondold meg ezt és reszkess vén makacs.
Jakussich eljő gyűrűt váltani
Ma még, 's mihelyt ő tőlünk távozik,
Idát azonnal vidd a' vártoronyba,
Ama' szobába — érted? zárd oda.

RÉTHY félre.

Szegény leánykát én rabbá tegyem,
Én e' szelidség', jóság' remekét?
Jakussiché lesz! undok fürtelem
Igy áldozatra vinni gyermekét.

SZUNYOGH.

Talán nem értél, mit báméskodol?
Menj, mond Idának, mit parancsolék.
Vigyázz reá, hogy senkivel ne szóljon,
Fejdeddel állsz jól értte; hordd magad'.

RÉTHY balra be.

HARMADIK JELENÉS.

SZUNYOGH.

Sors! mért nem adtál egy fiut nekem!
Kit oldalamnál hordva a' csatában
Kardforgatásra, harczra oktatók,
'S bajhoz szokotva serdülő korában,
Belőle egykor még hőst várhaték.
Mi boldog, a' ki férfi magzatában
Újulni látja ifju napjait,
Van gyámja élte' lankadó szakában,
Ki majd követni fogja nyomdokit.
Nem vesz magával híre és neve,
'S ha érdemet, ha szépet, jót tevé,
Emléke fenn lesz, mert fijában él
'S száz év után is új-új fényre kél.
Hah! mért nekem nincs ilyen gyermekem,
Sors, mért nem adtál illy fiut nekem?
Leányt adál: — ez síró anyja mellett
Csak egy pityergő asszony, gyáva báb lett;
Nincs benne férfi sziv, nincs férfi lélek,
'S mig én nyomorgva harczzörejben élek,
Törökkel éjjel nappal küszködöm,
Hon ellenemmel titkon, hűtlenül
Frigyet köt, és most ellenem szegül;
De meglakol, meg értte, esküszöm.

NEGYEDIK JELENÉS.

S Z U N Y O G H. I D A.

I D A

berohan 's atyja' lábaihoz borul.

Atyám kegyelmezz —

S Z U N Y O G H hidegen.

És így jössz előmbe?

Ölts pompaköntöst, ékítsd fel magad',
Mátkádat illőn várd.

I D A.

Ah jó atyám!

Zárj egy kolostor' rejtekébe inkább,
Mint e' kötésre kénytess.

S Z U N Y O G H.

Vakmerő —

I D A.

Oh nem lehet — nem —

S Z U N Y O G H.

Hah makacs leány!

Elzárlak, úgy van, el; de nem kolostor
Hanem torony lesz érdemlett lakod,
Honnan csupán vagy oltárhoz jöhetsz,
Vagy benne éhen sorvadsz holtodig.
Lódulj előlem, ölts díszesb ruhát,
Mátkád ezennel itt lesz.

IDA

a'nya' térdeit átkulcsolja.

Oh atyám!

Könnyel förösztöm lábaid' porát,
Vedd éltemet, csak —

SZUNYOGH.

Hallgass elfajult!

Még egy nem-et, 's majd olly módot lelek
Elúzni balga érzélgésedet,
Hogy még utósó jobbágyomnak is
Örömmel adnád nőként jobbodat.
Készülj, vagy átkom száll gonosz fejedre.

Jobbra el.

ÖTÖDIK JELENÉS.

IDA. BORKA, RÉTHY

balról a' mellékszobából beszaladnak.

BORKA

Idához fut 's a' földről felemeli.

Az Istenért! mi —?

IDA mély elkeseredéssel.

Nincs többé remény —

Elzúz atyámnak rettentő parancsa.
Nem fért szívéhez esdeklő jajom.

RÉTHY.

Engedni kell, majd csendesül heve.

IDA.

Oh nem; kemény ő, 's hajthatlan marad
Mint a' rideg vas, melly mellét fődí,
Halálharangként zúg dörgő szava,
Pillantatától lelkem elfagyott.

RÉTHY.

Ej, nem menyekző még a' kézfogó,
Addig nagyon sok megváltozhatik;
De ingerelni többé nem tanácsos.

BORKA.

Menjünk, könyörgök; öltözzünk; ki tudja,
Milly bő örömnek lesz még kutfeje
Ezen menyekző, mellytől most remeg?
Sok száz leány megy oltárhoz könyekkel,
'S utóbb keservét tizszeres kamattal
Pótolja vissza vigság és gyönyör.
Idő okozza rajtunk a' sebet,
Idő' haladta meggyógyítja újra.

IDA.

Nem csal meg engem jég-okoskodásod;
Szivedre, kérget vont aggott korod,
Fanyar szavad csak sebhét, nem derít.

BORKA.

Ah Ida! menjünk —

IDA.

Inkább meghalok —

RÉTHY.

Ha itt talál, mint a' bérce' zápora
Halálba ránt mind hármunkat dühe;
Menjen, remélljen —

IDA.

Mit reméllhetek?

RÉTHY.

Mindent, ha enged —

IDA.

Mért biztatsz öreg?

Hiú remény csak sajnosbba teszi
A' bús jövődöt; — itt szó nem segít —
Ki gátolandja a' rontó vihart?
Van mód?

RÉTHY.

Van.

IDA élénken.

Ah szólj —

RÉTHY.

Itten nincs helye.

IDA.

Hizelgve csaljuk a' galambot is,
Pedig kezünk közt rejtve a' kifent kés,
Melly nem sokára gégejét szegi.

HATODIK JELENÉS.

SUSÁNNA

balról a' mellékszobából diszöltözetben kilép. VOLTAK.

IDA.

Anyám, leányod olly boldogtalan,
 Minőt legalsó szolgálód se szül.
 Hiába hangzott el kinos jajom,
 Hideg maradt, mint a' márványszobor.
 „Halál vagy oltár, tömlőcz vagy menyekző“
 'S „átok“ valának a' fagyos szavak,
 Mikkel kesergő lányát eltaszítá.

SUSÁNNA.

Jer, jer szívemre kedves gyermekem,
 Tizenhat évi bús tapasztalás
 Rég' megtanított nem remélni mást;
 Én is könyörgék, — és süket maradt.
 De ő atyád, 's mint jó leányhoz illik,
 Tisztelve engedj vas parancsinak;
 Tanulj anyádtól, — vigasztaljon az,
 Hogy nem magad vagy a' hölgyek' között,
 Kit helyzet és rang áldozatra kénytet.

IDA.

Nincs hát menekvés. Hányszor boldogabb
 A' pórleány, kit férjéhez szabad szív,
 Nem kényszerítés, nem parancs csatol.

Munkája' terhe könnyebbül vele,
Sovány falatját kedvvel költi el,
Mert fűszerezte egy rokon kebel,
Melly híven osztja meg búját baját,
'S egy pillanatja elfeledteti
A' gondokat; — de én, ah én szegény,
Bársony palástban is koldus leszek!

SUSÁNNA.

Hagyd azt leányom; illy zord képzetek
Csak újra vérzik sérült kebledet.
Légy nagy, ne csüggedj; szép lélektulajdon
Békén viselni tudni a' csapást.

RÉTHY.

Távozzanak — már hallom lépteit.

IDA.

Hurczoljatok hát —

SUSÁNNA.

Ida, végy erőt.

Idával és Borkával balra el.

HETEDIK JELENÉS.

SZUNYOGH. RÉTHY.

SZUNYOGH jobbról kilép.

No vén csatúz, mit gondolsz, nemde vőm
Gazdag, hatalmas és vitéz lovag?

RÉTHY.

Úgy van —

SZUNYOGH.

Családink összeillenek?

RÉTHY.

Úgy van —

SZUNYOGH.

Ha összeolvad birtokunk,
Kis fejdelemség támadand belőle.

RÉTHY.

Úgy van —

SZUNYOGH.

Leányom boldog nő leend.

RÉTHY.

Már az — nem úgy van.

SZUNYOGH *felcsattan.*

Mért nem esztelen?

RÉTHY.

Mert nem viríthat rózsza hó alatt.

SZUNYOGH.

Nyelvedre zablát vess!

RÉTHY.

Én így hiszem.

SZUNYOGH.

Másképp felelj — mert —

Kívül kűrtriadal.

Hah! Jakussich ez.

Siess, fogadd el illőn a' kapuknál,
Aztán vezesd fel, 's hozz bort áldomásra.

RÉTHY középen el.

SZUNYOGH egyedül.

Szavának állott — ezt már kedvelem.

Az ablakon kitekint.

Ah! most robog be a' törökverő;
Deres biz' ő 's nem olly karcsú leventá,
Ki a' leánynak lepkekergetőként
Szökdelve tudná nyerni meg szívét;
De ősz fejekben érettebb az ész.
Azért ki hajtand itt gyermeknyögésre?
Most sír, de lassan megbékül magával,
'S ha mint Oroszlánkőnek asszonya
Büszkén alánéz vára' ablakából
Mindent övének tudva, mit szeme
Az égbe nyúló szikláról elér,
Sorsát utóbb még fogja áldani;
De bár repedne mindjárt meg szive,
Gyermek, ki még nem tudja ön javát,
Gyermek, 's kezével én parancsolok;
Ma még jegyet vált, úgy van, azt ma még!

NYOLCZADIK JELENÉS.

JAKUSSICH. SZUNYOGH. RÉTHY

bort és billikomokat hoz.

JAKUSSICH.

Áldás, szerencse rád vitéz barátom
'S ha úgy akarja a' végzés, ipam!

SZUNYOGH.

Köszöntelek mint vőmet régi bajtárs!
Tisztos szokásként fogd e' serleget,
Írítsd velem ki kölcsönös frigyünkre.

JAKUSSICH.

Mátkám' javára!

SZUNYOGH.

Házadnak diszére!

Isznak.

JAKUSSICH.

Ki hitte volna még husz év előtt,
Midőn Egernél táborban valánk,
Hogy egykor én vőd és ipam te léssz?

SZUNYOGH.

Titkos jövődöt gyarló ember ész
Előre látni nem képes soha.

JAKUSSICH.

Mit szól reá nőd?

SZUNYOGH.

Semmit —

JAKUSSICH.

Ej, hogyan?

SZUNYOGH.

Semmit —

JAKUSSICH.

De mégis csak szól, mint anya.

SZUNYOGH.

Mit szólna? nálam nőnek nincs szava.

JAKUSSICH.

Úgy úgy: — magamnak jól megjegyzem ezt,
Házamban én is illy rendet szabok,
Ellenkezést én sem szenvedhetek.

RÉTHY félre.

Boldogtalan hölgy!

SZUNYOGH.

Mit morogsz te ott?

Menj asszonyodhoz, mondd: jőjön közénk.

RÉTHY el balra.

JAKUSSICH.

Mondják, leányod szépen felvirult;
Elrejtve tartád a' világ előtt,
Szépsége' híre mégis elfutott.

SZUNYOGH.

A' kerti rózsá' kedves illatát
Ki őrzi szélről, hogy ne kapja el?

JAKUSSICH.

Reméllem, eddig szíve még szabad?

SZUNYOGH.

Mi gondod arra? kéz a' fő dolog,
'S ha ez tied lett, szíve is tied.

Elég, hogy Ída jó; rég' megtanult
Pillantatomtól függni; benne így
Nőt engedelmost, asszonyt hűt találsz.

JAKUSSICH.

Értem.

KILENCZEDIK JELENÉS.

VOLTAK. SUSÁNNÁ belép.

JAKUSSICH.

* Köszöntlek méltóságos asszony!

Miért jövék, úgy vélem, nem titok.
Mióta állam pölyhösödni kezdett,
Kardforgatás volt éltém' főiránya;
Barnára pirítá a' nap arczomat,
Kék tarjagossá marta a' hideg,
Mert harcz 's vadászat foglalt szüntelen;
'S hogy a' csatákban gyáva nem valék,
Tanum lehetne ott fenn sok török;
De már meguntam a' magányos éltet;
Váramnak hangos tág szobáiban,
Mint nyugtalan rém bolygok szerte szét,

'S ha billikomnál este üldögélek,
Eldődeimnek torzas képei
Feddő szemekkel látsznak inteni,
Hogy sarjadékról gondoskoni kell.
Szendrőre írek hát e' jó baráthoz,
Adná leányát hozzám hitvesül;
Ő kedvezőleg válaszolt nekem. —
Szépnem körül nem lézengtem soha,
Mézes beszédet nem tanulhaték,
'S így czifra szókat rakni nem tudok;
De hogyha tiszta szív, mocskotalan név,
Nagy ősi birtok 's fényes származás
Lányod' kezére méltóvá tehetnek,
Im' azt szerényen kérem tőled is.

SZUNYOGH.

Nőm ezt előre is helyben hagyá.

SUSÁNA.

Szív a' leánynak legbecsesb sajátja,
Örökje egy mély, forró érzemény;
Boldog jövője' és jólléte' gátja
Lesz mindenik, ha csalja a' remény,
Ha nem lel a' szív szívét, mint akarja,
Lángérzetének oltja el viharja.

JAKUSSICH.

Nagyságos asszony, búsan hangzik ez:
Idád' kezére nem vélsz érdemesnek?

SUSÁNNA.

Nem mondta ajkam azt, nemes vitéz.
 Engedj kicsint az aggódó anyának,
 Ki bár becsülni tudja czéلودat,
 Egykedvüleg nem képes elviselni
 Leánya' sorsát. — Ő tied leszen;
 Tied, kit annyi gonddal ápolék,
 Tied, ki éltem' fő gyönyörje volt; —
 Férjem kívánja — nincs mit elleneznem.

JAKUSSICH.

Igy hát örülök, alkunk kötve van,
 'S szivből ohajtom látni hölgyemet.

SUSÁNNA balra beszél.

Leányom, Ída!

TIZEDIK JELENÉS.

VOLTAK. IDA pompásan öltözködve kijő.

SZUNYOGH.

Itt áll vőlegényed.

IDA.

rá pillant és összeborzad.

JAKUSSICH.

Szép hölgy! szülőid' engedelme mellett
 Fogadd el e' jeggyűrűt.

Ujjára akarja huzni 's azon pillanatban

IDA elalél.

SZUNYOGH.

Hah! mi ez?

SUSÁNNA.

Az Istenért, elájult —

JAKUSSICH félre.

Rosz jel ez!

SUSÁNNA leányát ápolva.

Kedves leányom, Ídám, térj magadhoz.

SZUNYOGH.

Ne jajveszékelj; — kis baj, nem soká tart.

A' kárpit sebesen lefoly.

SUSÁNNÁ.

Nem mondta ajkam azt, nemes vitéz.
 Engedj kicsint az aggódó anyának,
 Ki bár becsülni tudja czélotat,
 Egykedvűleg nem képes elviselni
 Leánya' sorsát. — Ő tied leszen;
 Tied, kit annyi gonddal ápolék,
 Tied, ki éltem' fő gyönyörje volt; —
 Férjem kívánja — nincs mit elleneznem.

JAKUSSICH.

Igy hát örülök, alkunk kötve van,
 'S szivből ohajtom látni hölgyemet.

SUSÁNNÁ balra beszél.

Leányom, Ída!

TIZEDIK JELENÉS.

VOLTAK. IDA pompásan öltözködve kijő.

SZUNYOGH.

Itt áll vőlegényed.

IDA.

rá pillant és összeborzad.

JAKUSSICH.

Szép hölgy! szülőid' engedelme mellett
 Fogadd el e' jeggyűrűt.

Ujjára akarja huzni 's azon pillanatban

IDA elalél.

SZUNYOGH.

Hah! mi ez!

SUSÁNNA.

Az Istenért, elájult —

JAKUSSICH félre.

Rosz jel ez!

SUSÁNNA leányát ápolva.

Kedves leányom, Ídám, térj magadhoz.

SZUNYOGH.

Ne jajveszékeld; — kis baj, nem soká tart.

A' kárpit sebesen lefoly.

HARMADIK FELVONÁS.

Előterem a' budethini vártoronyban; jobbról a' falban egy vakablak; hátul egy vasajtó, mellyhez néhány lépcső vezet. Szél dühög, zápor hull, néha dördül; — éj.

ELSŐ JELENÉS.

RÉTHY

tolvajlámpával, vigyázva jó.

Közelg az óra; rémítő az éj,
Zuhogva hull a' zápor künn alá,
Villám hasítja a' sötét eget,
A' szirttetőkön mennykövek cikáznak,
A' fenyves erdők' rengetegjein
Csattogva zúgnak a' dühös szelek,
Tornyunk' hegyén a' vaskakas nyikorg,
Itt benn recsegnek ajtók, ablakok;
Olly lázadásban minden, mintha szinte
Rosz lelkek üznék vad játékukat.
Hah! vést huhog le a' füles kuvik;
Borzadni kezdek — ez nem jót jelent.
Ősz fő, inogsz a' roskadt vállakon!
Ha észrevesznek, még ma sirba szállsz. —
De nem mer ő, nem, jőni e' viharban!
Minő robajjal vijják a' habok
E' vén toronynak százados tövét!

Gigás erő sem birna a' folyón
Átkényszeríteni most egy csolnakot.

Az óra 12őt üt.

Hah! kong az óra —

Egy ablakot kinyit, — a' szél üvöltve fába — villámlik.

Rémitő tekintet! —

Most jelt adok —

Az ablakon kifelé kezébe hármat csattant, egy percz múlva kívülről
ez viszonztatik.

Jaj szent ég, még is eljött!

Le a' kötéllel —

Kötéllétrát akaszt az ablakhoz 's leveit.

Szörnyü vakmerőség!

Lezúzza a' szél, nem vergődhetik fel

Illyen magasra.

Kitekint.

Mit sem lát szemem —

Mégis — feszülni érzem a' kötélrt;

Küzd felfelé; de sok van hátra még;

Lezuzza a' szél 's holnap a' folyam

Mérföldre fogja holt testét kivetni.

Kívülről szó.

Kérlek — segíts!

RÉTHY kihajol.

Ah! itt van —

Kívülről.

Nyujts kezét,

Leroskadok —

RÉTHY kifelé.

Csak két lépcsőre még,

Igy!

MÁSODIK JELENÉS.

FORGÁCH az ablakon megjelenik. RÉTHY besegíti.

RÉTHY.

Hála Isten! már kétségbe estem.

FORGÁCH

fedetlen fővel, zilált hajjal belép.

Jó Réthy én is, nézd, mint általáztam.

A' Vágba szórta a' szél kalpagom',

Hivém, utána zúdít engem is

'S Trencsin alá visz a' hab reggelig;

De fölsegíte jobbod jó öreg.

Mutasd, hol Ída?

RÉTHY a' vasajtóra mutat,

Itt!

FORGÁCH.

Ah, nyisd ki gyorsan!

RÉTHY.

Csak csendesen gróf úr, csak csendesen,

Mert a' falaknak is fülök van itt.

FORGÁCH.

Ah! nyisd ki —

RÉTHY.

Tüstént : csak vigyázva !

Fölnyitja az ajtót — 's el.

FORGÁCH.

Az ajtóhoz megyen 's lassan beszél.

Ida !

HARMADIK JELENÉS.

FORGÁCH. IDA

sebesen szalad le a' lépcsőkön, utána Borka gyertyát hoz, leteszi,
kis ideig kémlelődik, utóbb eltávozik.

IDA kitörő örömmel.

Forgách !

FORGÁCH.

Imádott Ídám !

IDA.

Köszönöm,
Hogy börtönömben is meglátogatsz.

FORGÁCH.

Hát nem miattam szenveded kegyes ?

IDA.

Ah, csak hogy ismét szódat hallhatom,
Feledve a' bú, édes a' jelen.

FORGÁCH.

Ki boldogabb mint én ? Illy perczenetben
Egész öröklét' kéje áradoz,
'S egekbe kapja a' boldog halandót.

Mint érzem, ah milly mélyen érzem ezt!
 Így halni, téged átkarolva halni
 Ohajtanék én 's édes lenne végem.

IDA.

Illy fergetegben még sem vártalak.
 Szólj, hol jövél?

FORGÁCH az ablakra mutat.

Itt! Más út nem vala,
 Melly biztosabban 's észrevettlenül
 Hozzád vezessen; minden léptemen
 Kémek leselgnek, minden nyílt helyet
 Szendrői zsóldos örök álltak el;
 Csak itt jöhettem: ah de hol van örvény,
 Hol van magasság, hol van messzeség,
 Hová utánad nem mennék?

IDA.

Te hű!

Milly áldozat, milly elszántság! — Szivem
 Repedni készül; e' nemes kebelre
 Hévvvel hajolnom többé nem szabad.

FORGÁCH.

Miért nem Ída? Én nem csüggedek,
 Megszán az ég 's még boldogok leszünk.

IDA.

Talán utószor láttalak ma Forgách.

FORGÁCH.

Az ég ne adja azt.

IDA.

És mégis úgy van.
Végső öröm percz ez, mellyet veled
Éldelnem enged a' fösvénykedő sors,
Hogy szűk marokkal osztott éleleményért
Síríg viendő bút vessen reám.

FORGÁCH.

Türjünk szerettem, türjünk csendesesen,
Rózsák között itt pályánk nem csavarg;
De így telik le földi életünk,
Száz bú között csak egy vig perczet ad.
Légy nyugton Ída, messziről nekem
Még is világol egy reménysugár
Vidám jövődő' képét tükröző.

IDA.

Milly édesen szólsz! Biztató beszéded
Elandalít és végtelen gyönyör'
Álmába ringat: ah de egy tekintet
E' gyász falakra rémítőn ijeszt fel,
Elűzi a' szép tündér képeket
'S gúnynyal mutatja a' szörnyű valót.
Én e' toronyból oltárhoz megyek,
Vagy sirba: arra esküdött atyám.
Jól ismerem, hogy esküjét betölti;
Egy hónap — és ah! vajmi hirtelen
Röpül ez át a' órák' szárnyain,

Egy hónap elfut mint a' gondolat —
'S akkor Jakussich férjem, zsarnokom.

FORGÁCH.

Egy hónap? Ída ah még így reméllünk,
Elég ez arra, hogy megmentselek.

IDA.

Üres remény, melly bolygó tűz gyanánt
Addig kecsegtet, míg veszélybe csal.

FORGÁCH.

Nem Ída, nem: lásd vérem nádorunk,
Hozzá megyek 's őt kérem pártfogóul.

IDA.

Vérzik szívem: de el kell rontanom
Futó homokra épült tervedet.
Mondám, atyámnak hajthatlan szíve;
Szavát adá 's azt mint nemes lovag
Nem vonja, sőt nem is vonhatja vissza;
Inkább föláldoz, mint ígéretét
Megszegje, vagy mi több, vas szándokával
Felhagyni másért kénytelen legyen.

FORGÁCH tüzzel.

Úgy elrabollak, más hazába viszlek,
Hová atyádnak karja el nem ér;
Ott egy magányban, mint pár gerlicze
Éljük szerelmünk' boldog édenét.

IDA.

Megmérgecsítve lesz vélt édened;
Atyámnak átka mindenütt kísér,
Aggó anyámnak végtelen keserve
Mázszányi sulylyal nyomná lelkemet,
És életemben minden kis gyönyört —
Ha bír gyönyörrel illy tilos szövetség,
Még bimbájában elhervasztana.
Illy tervet Ída nem fogadhat el.

FORGÁCH hevesebben.

Úgy hát Jakussich essék el kezemtől;
Ő elrabolja benned mennyemet,
Vérrel flzesse vesztéséget.

IDA.

Gyilkos kívánnál lenni? nem barátom;
Nem fontolod meg, mit forró heved
Nyelvedre kerget. Ah' csak vért ne onts!
Ismerlek én, te jó vagy és szelíd,
Mit szád kiejte, nem hallá szived.

FORGÁCH.

Mint egy boszúló isten, meglepem,
Szálkardra hívom: essék ő vagy én,
Mindegy; dühömnek vért kell látni, vért!

IDA.

Hová visz ez? Ha őt moggyilkolod,
Ádáz dühödnek áldozol talán,

De egy fulánk fog kebledben maradni
Lelked' nyugalmát holtig furdaló.
Kint véssz magadra és célt még sem érsz,
Mert gyilkos engem nem birand soha.

FORGÁCH.

De ő sem —

ÍDA.

És ha — szörnyü képzelet —
Téged kívánna a' sors büntetésül,
Ha fegyverétől esnél el, — nagy Isten!
Kettős kínokra tennéd éltemet.
Ő győz, te meghalsz, meghalsz általa,
'S engem szabaddá még sem tesz halálod.
Ten gyilkosodnak nője — rettenet!
Milly gyöttelelem — még itt földön pokol.

FORGÁCH magán kívül.

Ah Ída! élve el nem türhetem,
Hogy birtokában lenni tudjalak.
Ha ő megölne, minden léptein
Üldözni fogja még árnyékom is,
Melly rémalakban ágyánál leselgend;
Ha csendes álom száll pilláira,
Tüzes szemekkel rá mereszkedik,
Véres kezekkel marczongolja keblét,
Ezek' fagyától kővé vál ere,
Akarna szólni 's nincs lélekzete,

Akarna futni és fölkelni nem tud,
Mig gúnykaczajjal a' rém távozik;
Iszonynyal ugrik fel párnáiról,
Retteg magától 's minden kis zörejre
Mögötte véli állni a' halált;
Epedve várja a' szürkületet,
De nyugta nem lesz tőlem nappal is;
A' merre jár, kel, sarkában leszek;
Midőn ebédel, tányérjára ülök;
Ha égető szomj gyötri és iszik,
A' billikomnak szélein lelend;
Ha ajkaidra csókot ad —

IDA szavába vág.

Barátom!

FORGÁCH

rá nem ügyelve folytatja,

Helyetted engem zár kitárt öle.
Mindenfelé csak engem lát szeme. —
Igy kinzom; űzöm, gyötröm szüntelen,
Mig csak kiszárad contjából velője,
Mig melle elful, hörg aszott tüdője,
Élő halottként nyögve vánczorog,
Pokolkinoktól elzuztan remeg,
Istent tagad 's a' sors ellen morog,
Halált ohajt és az nem szánja meg.
De még utósó óráján se —

I D A. kérlelve.

Forgách!

Szünj meg, te szinte rettentő leszesz,
Én félni kezdek tőled; vad heved
Messzebb csapong, mint —

F O R G Á C H.

Ah, hagyj zúgolódnom,
Hagyd mérgemet, melly tűz gyanánt emészt,
Szókban kiöntnöm —

I D A.

Engesztelhet ez?

Előbb te intél türelemre; és most
Magad kívül vagy. Kérlek csendesülj,
Hallgass szavamra. Változatlanul
Elvetve a' vak koczka én fölöttem
A' végzet ellen e' föld' porfija
Hiába tör: ma végül láttalak;
Úgy van, te többé nem beszélsz velem,
'S ez a' mi tőrként metszi keblemet,
Ez a' nadály, melly vég perczentemig
Szivem' gyökén fog marczongolva ülni.
De légy nyugodt, ha nem leszek tied,
Kié szerelmem, lelkem, mindenem,
Ha nem segít a' sors, a' mostoha,
Eskszem: Jakussich sem birand soha.

FORGÁCH élénken.

Higyem, mit a' fül meglepetve hallott?

IDA

hidegen és ünnepélyes komolysággal.

Tor lesz menyekzóm 's a' nászhölgy halott!

NEGYEDIK JELENÉS.

VOLTAK. RÉTHY lelkendezve befut.

RÉTHY.

Gróf úr, sietve fusson —

FORGÁCH.

Mért?

RÉTHY.

Urunk

Felkelt —

IDA.

Nagy Isten — kérlek, menj, szaladj.

FORHÁCH elszántan.

Hadd jöjön, úgy sincs már mit vesztenem,
Nekem kivúled nincs, csak Istenem;
Boldogtalanná ő tesz, én bevárom,
Készen talál —

IDA.

Jaj, mit forgatsz eszedben?

Dühös haragja korlátot nem ismer,
Véredben oltja el mérgét —

FORGÁCH.

Legyen!

Ha téged elvesz tőlem, lábaidnál
Öljön meg engem is.

IDA.

Boldogtalan,
Kérlek szerelmünk' emlékére, menj,
Gondold meg, ő atyám.

FORGÁCH.

Dicső apa,
Ki így gyötörni képes gyermekét!
Én itt bevárom 's számolok vele.

IDA.

Kimélj meg engem Forgách! Ída kér, —

RÉTHY.

Faklyák mozognak a' tornáczon erre;
Gróf úr szaladjon, kérem —

Erőteti az ablak felé.

FORGÁCH.

Hagyj öreg,
Bizzd rám, uraddal megmérkőzöm én.

IDA.

Ha még szeretsz, ah menj.

RÉTHY Idához.

Már jó — elég —

Menjen be gyorsan —

IDA

befelé megyen, a' gyertyát elviszi.

Forgách fuss —

RÉTHY Idához.

Hamar!

Hadd zárjam el —

Ida visszaint — befut — Réthy az ajtót rázárja.

FORGÁCH

utána indul, 's kiált.

Halld Idám —

RÉTHY

az ablak felé húzza.

Gróf uram —

Most vége — jőjön — késő lesz —

FORGÁCH indulatosan.

Ne bánts,

Öklöm vonaglik —

RÉTHY

erővel az ablakra kényszeríti.*

Hagyja azt, — csak el —

Csak el — le gyorsan —

FORGÁCH.

Várj, lebillenek —

R É T H Y.

Jó utat —

Becsapja az ablabet, melyet azonban a' szél ismét kitar;
lámpáját felveszi.

Igy! — most merre fussak el?

Ah erre!

Egy rejtett ajtón elfut, utána egy perczig sötét lesz.

ÖTÖDİK JELENÉS.

SZUNYOGH

vele szövétnekes és fegyveres szolgák fellépnek.

SZUNYOGH még kívül.

Ketten itt maradjatok.

Körültekint.

Itt semmi nesz — tán csak fülem csala,

Talán csak a' szél' mormolása volt?

Nem nem; beszéd volt, jól hallottam én.

Kutassatok ki minden szegletet.

[Az ablak felé megyen, míg a' szolgák motoznak.

Fáklyát idébb — Ez nyitva —

Közelebbről vizsgálja.

Hah! mi ez?

Lajtorja! itt a' bünjel! Semmi kétség.

A' kötélletrát próbálja felhuzni.

Hah! rajta van még —

Kitekint.

Nem látom : hol egy kő,
Hogy száz darabra zuzzam szét agyát?
De így — megállj or —

Egyik szolgálóhoz.

Vágd el e' kötél.

Ez kardjával vagdalja a' köteleket.

Zuhanj alá, vedsz a' mélységbe —

Midőn egyik kötelet elvágta, alul szózat.

Jaj! —

Hah! nem csalódtam, jajt kiálta lent;
Törjék nyakad, hogy reggel holt szemedbe
Néznem lehessen 's úgy ordítanom
Dermedt füledbe a' galád latort,
Hogy még a' holtak' országában is
Reszketve hallja meg kigyói lelked. —
Forgách, te voltál — lelkem sugja azt —

Egyik fegyvereshez.

Fuss Réthyért, és tüstént hozd elő,
Hozd mint találod; sőt ha fekszik is,
Vonszold ki ágyból, és két percz alatt
Hurczold előmbe a' vén álnokot.

Szolga el.

Ah! mért nem érem itt, hogy kardom' élet
Érezte volna — — Rémitő gyanú!
Mért furdalod, mért téped keblemet?
Ha megvalósul! — irtózom: — de nem —
Egek! csak azt ne! —

HATODIK JELENÉS.

Szolga jó RÉTHYVEL. VOLTAK.

SZUNYOGH.

Itt vagy vén kölök,
Orgazda! szólj, ki volt itt?

RÉTHY.

Nem tudom.

SZUNYOGH.

De én tudom; ne is tagadd gonosz,
Térdelj le, gyónj meg; vég órád ütött.

RÉTHY térdén.

Uram kegyelmezz, kamrámban valék —

SZUNYOGH.

Ébren? mi okból? mért nem vetkezel le?
Ez már mutatja álnokságodat.

RÉTHY.

A' szörnyü szélvész nem hagyott alunni,
Imádkozám, és —

SZUNYOGH.

Pusztá álfogás,
Felelj, ki járt itt?

RÉTHY.

Nem felelhetek;
Nagysád sem alvék mint én — irgalom!

SZUNYOGH.

Nem alhatám, de résen volt fülém,

'S szobámba hallám innen a' vitát;
 Te tőled ezt még inkább várhatám,
 Ébren sem őrzöd békességemet?
 Illy árulóra biztam váramat?
 Mért vagy te várnagy? hűtlen szolgarab!
 De majd találok eszközt olly kegyetlent,
 Melly vért facsar ki roskadt tagjaidból,
 'S makacs szivedből a' várt vallomást
 Kinok' hevétől taplóvá aszalt
 Nyelvedre csalja.

RÉTHY.

Jaj nekem —

SZUNYOGH.

Hol a' kulcs

Ezen szobától?

RÉTHY.

Itt van —

SZUNYOGH

elveszi a' kulcsot, kinyitja az ajtót.

RÉTHY.

Istenem!

Most csak hatalmad menthet meg.

HETEDIK JELENÉS.

VOLTAK. SZUNYOGH. IDA.

SZUNYOGH Idához.

Ki csak, ki!

Az ablakra mutat.

Mi ez?

I D A

elrémul — képét kezével eltakarja 's félre.

Nagy Isten!

S Z U N Y O G H.

Szólj leány, mi ez? —

Hallgatsz? — Te sem szólsz? Össz'esküdtetek?
Rémült valótok' minden kis vonásán
Éles szinekkel festve 'a titok,
Melly nyelvetekre békókat vetett.
Még sem feleltetek? Hah! makacs fejü
Átalkodottak! elszakadt türelmem —
Szolgák! elébb ez álnok vén kerítőt
Vessétek itt ki, itt ez ablakon,
Hogy czinkosához bukják. Rajta mondom.

Szolgák a' még mindig térdeplő Réthyt megragadják.

R É T H Y.

Uram krgyelmezz —

S Z U N Y O G H.

Meg fog nyilni nyelved,
Vagy mind örökre megnémül —

I D A.

Atyám!

R É T H Y.

Uram tekintsd ez ősz hajszáladat!

SZUNYOGH.

Hamar rabok! ki gyorsan!

RÉTHY.

Istenem!

IDA.

Midőn már a' szolgák Réthyt az ablak felé viszik.

Atyám kegyelmezz, Réthy nem hibás.

SZUNYOGH.

Ki hát egyéb?

IDA.

Én!

Szolgák Réthyt elbocsátják.

SZUNYOGH.

E' kötél kié?

IDA.

Enyém —

SZUNYOGH.

Pokolfaj; elkorcsult leány.

Boszús egek, hajh! ezt kellett megélnem!

Te hozhatál illy szégyent ősz fejemre?

Te, kit szerettem, mint en éltemet? —

Mocsoktalan volt eldődid' neve

'S te sütsz gyalázó bélyeget reá? —

És nem süllyedsz el zord atyád előtt?

Forduljatok meg ősim sirotökban!

Ti a' hazának első csillagi,

Kik mindig a' rény' útján jártatok,

Illy féreg őrlí törzsökfátokat. —
Ki volt szobádban ?

IDA

letérdel 's alig hallhatólag.

Forgách—

SZUNYOGH rémítő haraggal.

Hah kigyó !

Vessz szégyenedben —

Kardját félig kirántja, — e' pillanatban —

NYOLCZADIK JELENÉS.

SUSÁNNA

bomlott hajakkal berohan. Voltak.

SUSÁNNA

harány sikoltás közben férje' karját megragadja.

Szúnyogh ! mit mivelsz ?

Ten gyermekednek lennél gyilkosa ?

SZUNYOGH

visszadugja kardját 's borzasztó hidegséggel szól.

Jól mondd asszony : nem méltó reá,

Hogy hősi kartól essék el feje. —

Gonosz leány ! halld ősz apád' szavát :

Tudod ki voltál ? Szúnyoghnak leánya,

Azé, ki eddig jó híren nevén

Mocskot nem ismert ; a' ki általad,

• Mármár lehúnyó régi nemzetét
Újjá születni hitte és remélte.
Tudod, ki voltál? Mátka: az valál,
Jakussich István' eljegyzett neje;
Fény, pompa, nagyság, bőség várt reád.
És most ki vagy, halld, megmondom, figyelj:
Nem vagy leányom; minden véremet,
Melly még enyémnek merne mondani,
Kiátkozom; nem láttalak soha.
Boszút kiáltnak ősim' lelkei,
'S azt én utódjok borzasztót veszek.

IDA.

Atyám bocsánat!

SZUNYOGH hidegen.

Váram' népei!

Halljátok: én ez elfajult leányt,
Ki meggyalázta nemzetségemet,
Megcsalta értte buzgó gondomat
És eltiporta szép reményimet,
Búsult szivemből végképen kizárom.
Éj' fátyolával vélte eltakarni
A' vőlegényen tett gyalázatot,
Azért helyette ím' eljegyzem őt
Azon halálnak, melyet érdemel:
Bűnét örökké tartó éj borítsa!

SUSANNA.

Mi rémítő czélt forral agyvelőd?

Halálszorongás dulja keblemet,
Ah végy ki, végy ki zord kétségeimből.

S Z U N Y O G H mint előbb.

Itt e' vakablak —

I D A

sikoltva anyja' keblére dől.

Jaj!

S Z U N Y O G H.

Lesz sirja!

S U S Á N N A elszörnyedve.

Hah!

Irtóztató! úgy ölj meg engem is.
Ha van szived, ha egy Istent hiszesz,
Ha sírodon túl üdvödet reméled,
Hagyj fel pokolból pattant ötleteddel.

I D A

letérdel 's legnagyobb fájdalommal.

Atyám! anyádnak hült porára kérlek,
Ölj meg, csak élve, élve sirba ne!

S Z U N Y O G H.

Nincs irgalom, — menj —

I D A kétségbe esve.

Jaj anyám!

S Z U N Y O G H a' szolgálkhoz.

Vigyétek!

A' kárpit hirtelen leesik.

NEG YEDIK FELVONÁS.

ELŐSZOBA.

Éj. — Asztalon gyertyák.

ELSŐ JELENÉS.

SZUNYOGH. RÉTHY hátul áll.

SZUNYOGH

egy percnyi szünet múlva.

Anyám' porára kére, és valóban
Felbűvölé rég' sirban hamvadó
Anyám' boszúló árnyékát; igen,
Álmomban egyre üldözött anyám.
Majd szörnyű tűz közt látám ágyamat,
Egymásba csaptak a' lángok felettem,
Pokol' kohából kelt rémtermetek
Gunynyal vigyorgva tánczoltak körül,
Aztán magasra röppentek velem,
Visítva vittek völgyön és hegyen,
Mig végre egy lenn zúgó szélveszes
Tengerbe csaptak, mint a' villanatot,
'S elnyeltek a' rám tátogó habok.
Förtelmes álom — a' rút képeket

ERED. JÁTEKSZÍN.

Most is körüllem látom elsuhanni. —
Mondd: tudsz-e álmod fejtegetni várnagy?

RÉTHY.

Nem.

SZUNYOGH.

'S mit hiszel te róla?

RÉTHY.

Azt hiszem:

Nem minden álmom vak káprázolat;
Van, melly jövőndőt rajzol.

SZUNYOGH.

Dőreség.

Féltre.

Engesztelés kell a' tisztes poroknak.
Ne mondja senki, hogy Szunyogh szavát
Meg tudta bánni; nem, nem; hadd lakoljon;
Temesse bűnét a' megátkozott hely,
Hol fényes ősek' nyugvó hamvait
Alávalólag megfertőzteté,
Maradjon a' sir' hölgye! — 'S mért ne is,
Ez álmokért? Az álmok balga képek,
Csak a' hevült vér' fattyu gyermeki,
Az álmokat csak gyermek rettegi,
Végök leend, ha váramból kilépek,
A' harcztrobaj majd elriasztja őket.
Várnagy!

RÉTHY.

Kegyelmes úr!

SZUNYOGH.

Holnap megyek

Szendrőbe vissza.

RÉTHY.

Oh nagyságos úr,
Engedjen egy szót kérve szólanom,
Ne hagyja Idát —

SZUNYOGH.

Hallgass; — most lenyugszom,
Tán hajnalig még álom jó szememre,
Akkorra készen várjon a' csapat.

Balra el.

RÉTHY.

Legyen kísérod olly szivfurdalás,
Hogy még lovadnak vas patkója is
Gyilkost dübögjön kővé vált füledbe.
Nero se tette volna gyermekét
Éhen halásra. Átkozott apa;
Ártatlan angyalt gyilkolt benne meg,
'S én veszni hagyjam illy kinok között,
Kit olly gyakorta hordozék ölemben
Mint kisdedet? Nem, inkább veszszen én,
Magam cserélem inkább fel helyét;
Vén csontjaim már úgy is sírba vágynak;
Ne haljon ő meg! — Menj istentelen,

Menj a' törökre, ott igaz helyed,
Ott vagy te csak nagy hős, hol vérpatakban
Gázolva járhatsz holt testek fölött;
Talán ki sem lépsz várad' udvarából,
És a' koporsó, mellyet ördögöd
Sugalt az átok' perczében füledbe,
Ki fogja adni véres martalékát.

MÁSODIK JELENÉS.

RÉTHY. BORKA.

BORKA.

Ah csak hogy itten lelhetlek barátom,
Rettegve jöttem.

RÉTHY.

Van reá okod,
Mert hol halál jár, retteghetsz te is,
Hogy észrevesz 's rád sujtja csontkezét.

BORKA.

Huh! borzadok, ne erről. Ah szegény
Nagyságos asszony mint szenved.

RÉTHY,

Tudom.

BORKA.

Urunk keményen megparancsolá,
Hogy el ne merje hagyni rejtekét.

RÉTHY.

Tudom.

BORKA.

Bezárva mint rab sirdogál

Leánya' sorsán.

RÉTHY.

Képzelem.

BORKA.

Hiszed,

Hogy eltemetjük őt is nem soká?

Szederjes ajkán ül már a' halál.

RÉTHY.

Hiszem.

BORKA.

Titokban küldé kérdeni:

Kiszenvedett-e már az áldozat?

RÉTHY.

Még nem.

BORKA.

Nagy Isten! Nem? Honnan tudod?

RÉTHY.

Mivel sohajt.

BORKA.

És meghallod te azt

Falon keresztül?

RÉTHY.

Meg.

BORKA.

Jaj Istenem!

RÉTHY.

Ti nőneműk csak óbégatni tudtok,
De tenni nem. Menj, mondd meg asszonyunk-
nak,

Hogy Ída él, míg őre én leszek.

BORKA.

Jó Réthy kérlek szólj, hogyan? felelj.

RÉTHY.

Neked? nem.

BORKA

Ah szólj.

RÉTHY.

Már hallád, hogy él,
És élni is fog. Hagyj el.

BORKA.

Réthy szólj,
Hogyan fog élni, szólj világosan.
A' bús anyának szód balzsam leend,
Tudod jutalmat várhatsz bő kezétől.

RÉTHY.

Jótét jutalmat nem vár; mit tevék,
Nem gyér jutalmért, jó szívből tevém.

BORKA.

Mondd, mit tevéél?

RÉTHY.

Nem. Majd csevegsz szokásként,
Mindent kikürtölsz, 's rontod tervemet.

BORKA.

Nem, esküszöm, nem! csak szólj, hadd vigyek
Egy biztosító, egy vigasztaló szót.

RÉTHY.

Magam szeretném én megsugni azt.

BORKA.

Rajtam kívül más hozzá nem mehet,
Szólj, hadd szaladjak.

RÉTHY.

Borka! ám legyen.

De szádra zárt vess, mert megfojtalak.

Mihelyt berakták a' gyilkos falat

'S a' lárma megszűnt, és a' vérapa

Eltávozott, én tüstént visszamentem,

Imitt amott a' nyers téglák között

Nyilást csináltam, hogy lélekzetét

A' szűk üregnek el ne fojtsa gőze.

BORKA.

Öreg barátom e' jó tettered által

Üdvedre ott fenn érdemet szereztél,

Örvendj, hiába nem munkálkodál,
Talán Jakussich már nem messze van
Kivenni hölgyét undok börtönéből.

RÉTHY megütkezve.

Valóban?

BORKA.

A' gyász hirt tüstént megírtuk.
Isten veled jó Réthy! most megyek.
Ah mint örülné a' szegény anya,
Új életet szül benne e' tudat;
Hidd el, magamnak is repes szivem,
Hogy kit halottnak tart egész vidék,
Csókolhatom még egyszer szép kezét.
Most már megyek.

RÉTHY.

Menj Borka, menj, siess.

BORKA.

Ah Ída tőrj csak, még szabad leszesz.

RÉTHY.

Igen. Félre. De nem miat véled.

BORKA.

Istenem!

Előre látom, mint elváltozott,
Szép arcza halvány lett —

RÉTHY.

Fuss csácsogó,

Urunk aligha nem jó.

BORKA.

Jaj futok.

Elszalad.

RÉTHY egyedül.

Egész robot, mig eltukmálhatom.
Tehát Jakussich jó, milly meglepés!
Tervemben ez nem volt; új gond megint.
Mi lesz, ha történetből mindenik
Egyszerre jőne? Ettől ments meg ég,
Véres tusára kelne a' dolog.
És más esetben? Kétségen kívül
Ki jókorabb jár, az lesz nyertes is.

Kitekint az ablakon.

Hol is maradt el? Már szürkülni kezd;
Izzó parázson állok, füstbe megy
Minden reményem, minden fáradásom.
A' felkelő nap nem késik soká,
Első sugára árulónk leszen;
Pedig tűnődve várják emberim,
Kik életökkel is megváltanak
A' gyötrelemnek szenvedő leányát. —
Hah most suhan be! úgy van. El! hamar
Lakatra a' vas rostély' ajtaját,
Hogy munka közben Szúnyogh meg ne lépjen.

El.

HARMADIK JELENÉS.

Előterem a' toronyban, hátul a' vakablak fris téglákkal berakva.

FORGÁCH

és fegyveresek,

kik közül némellyek a' falat bontják, mások fáklyákkal világítanak; utóbb

RÉTHY.

FORGÁCH halkan.

Itt van tehát ő! — Rajta! hirtelen
Rontsátok össze e' gonosz falat. —
Meglátom ismét! boldog pillanat!
Halál' öléből én rántom ki őt!
Milly édes érzet hő szerelm' kezével
Vissz'adni mit düh 's önkény elrabolt. —
Hah! már mozognak a' gyászos kövek!

RÉTHY belép.

Csak lárma nélkül, halkan és vigyázva!
Gróf úr, ha künn lesz, csak tovább vele,
Mert majd fölébred Szúnyogh; én ugyan
Lakatra tettem a' tornácztot is,
Melly e' toronyba hoz szobáiból,
De jobb, ha csendben állhatunk odább.

FORGÁCH

a' falhoz szalad, maga is szedi a' már megbontott téglákat.

Siessetek csak!

NEGYEDIK JELENÉS.

VOLTAK. IDA.

IDA

a' kiszedett fal megett halványan előtűnik, egész valóján leg
nagyobb bágyadság; — hosszú lélekzetet vesz.

FORGÁCH kitörő örömmel,

Ída! kedvesem!

Élsz még, te élsz még! Hála jó Teremtőm.

IDA alig hallhatólag.

Lélekzhetek! Nagy Isten — áldalak —

FORGÁCH

a' már kibontott falon leemeli.

Idám szabad vagy!

IDA

derülten — elragadtatva.

Én szabad? Te mondod:

Milly égi hang! ah folytatok könyek.

Szabad vagyok! nem ámítasz? Istenem!

Nem kényszerít már megbékült atyám?

FORGÁCH.

Ó, fájdalom, nem békül meg soha.

IDA

megrettenve körül néz.

Hol ő?

FORGÁCH.

Ne óhajtsd többé látni őt,
Te tudta nélkül vagy szabad.

IDA kétségbeesve

Nagy Isten!

Ismét bezárat: hol rejtezzem el?

Kétszer halok meg; jaj anyám — ne hagyj!

Elalélva Forgách' ölébe dől.

RÉTHY.

Most rajta gróf úr; már dörög szava —
Menjünk legények! Indul.

FORGÁCH Idát fölöleli.

Jer hát szenvedő,
Ha kedvez a' sors, vígabb lesz jövődöd.

Mind elsietnek.

ÖTÖDIK JELENÉS.

SZUNYOGH.

kardot villogtatva néhány fegyveressel más oldalon berohan.

Hah! mit jelent ez? sátán, kárhozat!
Ezért veték a' vas rostélyt lakatra!
A' fal lerontva! Hah rabló megállj,
Kiirtalak, ha száz fejed van is.
Fegyverre, lóra! rajta, jösztetek!

Elrohan.

HATODIK JELENÉS.

Sziklás vidék.

JAKUSSICH. VIDÁK.

JAKUSSICH.

Kissé pihenjen a' fáradt csapat;
Kemény lovaglást tett ez éjszaka.

VIDÁK.

Nyargalva jöttünk csaknem mindenütt,
Inkább kifáradt a' ló mint az ember.

JAKUSSICH.

Mégis sokáig késnünk nem lehet,
Budethin innen úgy sincs messze már;
De ott erőre szükségünk leszen,
Mert puszta szóra Szúnyogh nem sokat hajt.

VIDÁK.

Négy ennyi néppel állhat ellenünk,
Uram; mi mégis megvívunk velök.
Legényeink mind próbált harczfiak,
Kik szembe szállnak a' sátánnal is.

JAKUSSICH.

Tudom, csatában forgott bajnokok,
Adj bort nekik, hogy jobb kedvök legyen.

VIDÁK.

Ez már valódi harczszózat! — Megyek. —

El.

JAKUSSICH egyedül.

Várj vén pogány hős mingyárt rád ütök.
Embertelenség, csak tatárhoz illő
Hóhéra lenni ennen gyermekének;
De mint az Aetna' kénkö katlana
Földingatólag forr, lángol, kicsap
'S tűzgyomra dörgve szór folyó parázst
Mindent kivesztőt a' mit utban ér:
Úgy ennek is forr hánykódó agya,
'S midőn kiárad féktelen dühe,
Egykép tipor le bűnöst, büntelent.
Vérét az őszkor' lankasztó dere
Lecsöndesíteni eddig nem bírá.
Jól tudta ő: hogy a' hölgy alkukép
'S jeggyyűrű által már tulajdonom;
Ítélni róla híremen kívül
Törvénytelenység, nem volt rá hatalma.
De megzilálom a' sértett jogért,
Habár örökre ellenem lesz is.
Csak egy szorongat, hogy későn jövök,
Ki tudja, él-e még az áldozat?
Mindegy: sajátom ő halálban is;
Holt teste váram' sirboltjába jó.
De jaj neked, ha így van: esküszöm,
Halál halálért, vén dühöncz.

HETEDIK JELENÉS.

JAKUSSICH. VIDÁK.

VIDÁK.

Uram!

Lent a' szorosban egy lovas csoport
Porfellegek közt vágatott felénk
'S nem messze tőlünk a' völgyben megállt.
Vezére ifju, sugár nyalka hős,
Nyergében egy szép és ájuldozó
Leányt öleltek izmos karjai,
Erdélyi délczeg ménen ült vele.
Sajnálva néztem a' szép állatot,
Mint reszketének rokkant lábai,
Szakadva hullott a' tajték nyakáról;
Mihelyt szabadnak érezé magát
'S nem kényteté a' sarkantyú' hegye,
Melly vérbarázdát szántott oldalán,
Tüstént lodobbant a' gyepen szegény.
Talán ezért kell várakozniok.
Most erre hozza a' bágyadt leányt.

JAKUSSICH.

Igen? Siess csak, kantározzatok,
Mi is legottan indulunk tovább.

VIDÁK el.

JAKUSSICH.

Minő kaland lesz? rossz időket élünk,
 Mindenfelé csak rablás, háboru.
 Török kalózok Vág' völgyére eddig
 Nem mertek ütni; még is — a' ruha
 Ki tudja milly gazt rejthet. — Már közelg.

NYOLCZADIK JELENÉS.

FORGÁCH IDÁT más oldalról felvezeti.

JAKUSSICH.

IDA roskadoz.

Engedj pihennem, nem bírok tovább.

FORGÁCH.

Vérzik szivem, hogy nem könnyíthetek;
 De hogyha késünk, még atyád utól ér.

IDA.

Irtózatos —

FORGÁCH.

Ne félj, míg kardomat
 Emelni képes jobb vagy balkarom,
 Szentségtelen kéz csak holt testemen
 Nyulhat te hozzád.

JAKUSSICH,

ki eddig a' futókat, tőlök észre nem vétetve, távolról szemmel
 tartá.

Egy kis szót sem értek.

FORGÁCH.

Jer még tovább csak husz lépésnyire,
 A' szép kilátás új erőt adand.
 Nehány lovas tünt a' sziklák megett
 Imént szemembe, és ohajtanám,
 Ne lássanak meg.

Keresztül akar vele ballagni, Ida' fátyola fellebben,
 e' pillanatban

JAKUSSICH

megismerve rájok dördül.

Hah mátkám! megállj!

IDA

Forgách megé rejtezik 's felsikolt.

Jaj Istenem!

FORGÁCH

Idát bal karjával fedezi.

Ki vagy, ki útamat
 Elállni merted? Tágulj, vagy vasammal
 Nyitandok ösvényt.

JAKUSSICH.

Mátkámat kívánom.

FORGÁCH.

Te vagy Jakussich? Jókor érkezel,
 Mig élek, Idát birni nem fogod.

JAKUSSICH kardot ránt,

Perünket a' kard döntse el!

FORGÁCH

szinte kardot von.

Ki kardra!

IDA

a' vagdalkozók közé akar rohanni.

Megállj Jakussich! ő sirból kivett. —

KILENCZEDIK JELENÉS.

A' lármára egy felől Jakussich' emberei V i d á k k a l, más felől Forgáchéi R é t h y v e l fellépnek, összecsapnak, amazok győznek, Jakussich Forgáchot a' színpadról kifelé hátráltatja.

IDA

a' rövid csatázás alatt térdre esik.

Nem hallanak! — Védő őt kegyelmes ég!

JAKUSSICH

visszatér 's a' színpad falak közt kifelé szól.

Vélted, Jakussich olly könnyen bukik?

IDA

e' szavakra visszatekint 's elszörnyedve elájul.

JAKUSSICH

az utána jövő Vidákhoz.

Fujj visszatérőt; vágatunk haza.

Idát felöleli 's viszi. A' függöny lefoszlik.

ÖTÖDIK FELVONÁS.

Terem Oroszlánkőn.

ELSŐ JELENÉS.

JAKUSSICH

egy földalszobából lép ki.

Kétség, ijedtség, rettegés, iszony
Versenygve vívák ájuló szívét,
Mig győze a' természet gyöngeségén;
Álmod bocsáta a' lankadt tagokra,
Melly elnyomá az indulatvihart. —
Ártatlan arcza' ígésző kecsét
Még bájolóbbá tette szenvedése;
Miként tavaszkor langy eső után
Forróbban éget a' napnak heve :
Csillagszemének kristály gyöngyein
Hőbben süt által szikrázó tüze. —
Én vén bohó, ki csak véres csatákban
Kerestem eddig kéjt, életgyönyört,
'S gunyolva a' lágy és tisztább szerelmet,
Rózsáit ifjan szedni elmulattam,
Most büntetését mélyen érzem.
Ártatlan ő, az, mint a' karpatok'

Első tavasznap szülte hó-virága;
Hogy érzetével már mást boldogíta,
Ki rá talán nem méltatlan vala,
Nem bűn viruló hölgytől, kit szeretni
Rendelt az ég; 's hogy ő a' zár alatt
Magány falak közt rablányként nevelt,
Rokon kebelvel vonzódott ahoz,
Ki ifju hévvel hódolt, és szívében
Első szerelmet gyujta; nem hiba.
De hogy nekem te ezt eltitkolád,
Szunyogh — valóban ez már nagy hiba.
Megholt az ifju — sajnálom szegényt,
Még szebb halált is érdemelhete;
Talán ha jókor megtudom: mi frigy
Adott Idához főbb jogot neki,
Mellőzve lesz mind e' szörnyű eset,
De már hiába —

I D A

a' mellékszobában kiált.

Gyilkos!

J A K U S S I C H.

Ah! fölébredt.

Beszalat.

MÁSODIK JELENÉS.

JAKUSSICH. IDA.

Hirtelen kijőnek.

IDA.

El tőlem el, te undok szörnyeteg!
Mért engem is nem öltél meg vele,
Hogy egy csapással két véráldozat
Oltotta volna tigris szomjadat?

JAKUSSICH.

Idám!

IDA.

Ne illess; vére füstölög
Gonosz kezedről, 's gyilkos bélyegül
Csúf homlokodra száradt cseppjeit
Egész öröklét sem mosandja le.

JAKUSSICH.

Mátkám!

IDA.

Ne e' szót; szent az jók előtt,
Förtelmes ajkad megfertőzteti.

JAKUSSICH.

Kérlek szelídülj, nyugtasd meg magad',
Hallgass reám —

IDA.

Igy szól az ördög is,
Midőn a' lélek' üdvét lopja el.
Ah! én elesni, esni láttam őt,
A' büntelent, a' jobbra érdemest,
A' délczeg ifjat, a' bátor vitézt;
Csak érttem élt ő, érttem halt meg is,
És én szegény, nem halhaték vele.
Ő sir' öléből vett ki engemet,
'S utjába küldte téged a' pokol
Mint zsoldosát, és a' nemes kebel
Megszünt dobogni nemtelen vasadtól.
Hah rémítő szörny! és te nem pirulsz
Illy tett után is mátkádnak nevezni?

JAKUSSICH.

Úgy van dicső hölgy, mátkámnak nevezlek,
Miként akarta mind atyád, anyád.

IDA.

Tudsz lelket adni a' halott tetembe?
Gyilkolni tudsz, de nem teremteni;
'S midőn megölted lelkem' jobb felét,
Képzelheted, hogy még másik felét is
Vérpadra hozzád enmagam viszem?

JAKUSSICH.

De birtokomban vagy, gondold meg azt.

IDA.

Milly törpe lettél zsarnok, milly pula!
Egy gyöngé asszonyt, egy fogoly leányt,
Ki tengerében szenvedésinek
Védtelenül áll, csak rettentni tudsz?
Bitor hatalmad véled szívet is
Olly hirtelen nyer, mint foszt, öl, rabol?

JAKUSSICH.

A' fájdalomnak e' sértő alakját
Elengedem; de nem hatalmam az,
Mi kényszerít, hogy férjednek fogadj.

IDA.

Ki képes engem kényszeríteni?

JAKUSSICH.

Atyád, ki újra élve eltemet.

IDA.

Hah szörnyü! el ne hagyj eszméletem.

JAKUSSICH.

Nincs más menekvés fellázadt dühétől,
Mint az, ha tüstént oltárhoz követsz.

IDA.

Egek! mit ah mit vétkezhettem én,
Hogy e' gyalázást türni tartozom?
Nem, nem 's ezerszer nem! bár a' halál
Legundorítóbb, legszörnyebb alakban

Szakaszsa is ki kinzott éltemet.
 Vess sziklavárad' alsó tömlőczébe,]
 Hol napvilágot nem látand szemem,
 Hol béka, tűzgyík, kígyók és egyéb
 Napfényt kerülő mérges állatok
 Versenygve fogják színi véretem;
 Vess ablakodból a' mélységbe le,
 Tégy a' vadaknak erdeidbe ki,
 Tüzes fogókkal tépd ki szívemet,
 Végezz ki éhség' 's szomj' gyötrelmivel:
 Mind ezt örömmel inkább szenvedem,
 Mint olly nem-embert férjemnek nevezzek,
 Ki éltem' éltét meggyilkolta.

JAKUSSICH engesztelőleg.

Ída!

IDA.

Nem, nem, nem!

HARMADIK JELENÉS.

VOLTAK. BORKA.

BORKA középen belép.

Ída!

IDA.

Ah te Borka itt?

Hol jó anyám?

BORKA

egy levelet nyújt neki.

Im tőle e' levél.

IDA

olvas — hirtelen elejti a' levelet 's felsikolt.

Örök hatalmu bíró! még anyám is!

Nem nem — lehetlen — nem teszem soha!

Inkább ezerszer újra meghalok.

JAKUSSICH.

Mi baj? mi történt?

IDA

székre dől — fájdalommal.

Ah!

JAKUSSICH.

Lássuk, mit irt?

Felveszi a' levelet 's hirtelen átfutja.

Im' jó anyád kér, 's ellenkezhétel

Fejed fölött vést rejtő fellegek

Vonultak össze és villámtüzök

Készül lecsapni. Jó boszús atyád;

Ádáz haragja' súlyától csak én,

Én mentelek meg, mint anyád hiszi.

Kérlek ne késsél, mondj igent.

IDA.

Soha!

Illy csúfos áron nem kívánok élni.

ERED. JÁTEKSZÍN.

9

B O R K A.

Ah kérem Ída! eugedjen; talán
Tíz percz alatt már atyja itt terem.
Borzad dühétől a' természet is,
Irtóztatólag többször esküdött:
Hogy újra élve eltemetteti.

I D A.

Több már nem érhet mint a' mennyi ért.
Érzem, hanyatlik perczenként erőm,
Jőjön, gyötörjön; jót teend velem,
Előbb leszek ment terhes életemtől,
Melly nékem úgy is rózsát nem terem.

J A K U S S I C H.

Engesztelődjél Ída; higgy szavamnak,
Szivből kesergek sajnós sorsodon,
'S ha a' mi történt, nem - letté tehetném,
Nincs áldozat, nincs ár, melyet kimélnék.

I D A.

Illy szép beszéddel vétkes lelkedet
Altathatod vagy könnyebbítheted:
De én előttem csak gyilkos maradsz.

J A K U S S I C H.

Ne e' nevet, mert gyilkos nem vagyok;
Szerelmetekről mit sem tudtam én,
Sajnálom őt — és árnyékát hiszem

Engesztelendi e' nyilatkozat.
De sokkal inkább szánlak tégedet,
Hogy illy virágzó korban, életed'
Teljében a' sir' martaléka légy;
Azért kezemmel újra megkinállak.
Szerelmedet nem kérem — légy szabad,
Csak névre légy nőm, hogy dühöncz apád
Módot ne leljen többé kinzani.
Minden javamnak légy örököse,
Csupán barátném, 's élj függetlenül.
Koros vagyok már, őszek fűrtjeim,
Nem tart sokáig pusztá életem,
'S tán egy török kard még korább lemetsz,
Akkor kívánom, tölts akárkivel,
Kihez szived vonz, vígabb életet.
Ha ezt megéred Ída egykoron,
'S rám nem haragva emlékezhetsz,
És csak titokban mondod azt magadnak:
„A' vén Jakussich nem volt leggonosz“,
Kedvtelve nézek rád még tulnan is. —
Elmondtam im' vég rendelvénymet;
Még ez sem indít? mondj igent.

I D A

habozva, — belső tusakodással. —

Nagy Isten!

BORKA.

Engedjen Ída, ah fogadja el.

JAKUSSICH.

Csupán egyetlen szót még. Szent parancs
Akarja, hogy védz zsenge éltedet,
Mellyet magadnak nem magad teremtel;
Nyomodban a' vész; elkerülheted;
Kezedben a' mód; ezt is megveted?
Légy nőm. 'S ha mind ez nem birhat reá,
Klastromba viszlek — bár korányodat
Ott sem kívánnám elhervasztani;
Né vágyj erővel halni; mondj igent.

IDA

Van a' boszúnak több illy áldozatja?
Remegve állok, árva, védtelen,
Mint a' kit űznek 's éltét képtelen
Mélység fölött szük pallón tartogatja,
Vesz, bár hová a' történet bukatja.
Sír otthon, itt is sír; — az hirtelen,
Ez majd utóbb nyel; haj! mind a' jelen,
Mind a' jövő csak a' halált mutatja.
Irtózatossors! milly zavar fejemben!
Hová hajoljak? Ott atyám bezár,
Itt életemnek eltiprója vár.
Ki gyújt világot kétes éjelemben?

Elmém sötétül — ég föld ellenem —
Haldoklik e' szív — szánj meg Istenem!

JAKUSSICH.

Légy csendes Ída! nyugtasd meg magad'.

NEGYEDIK JELENÉS.

VOLTAK. SUSÁNNA belép.

IDA hozzá szalad.

Anyám!

SUSÁNNA.

Leányom! élsz még? hála ég!

Jakussichhoz.

Ah mentsd meg őt!

JAKUSSICH.

Az fő ohajtatom.

SUSÁNNA Idát ölelve.

A' kín lemarta arcza' bíborát,
Feldulta legszebb zsenge napjait,
Bú' férge rágja bimbózó korát,
Enyhítsd nemes hős vérző jajait. —
Gyász végzet üldöz engem untalan,
Ah! hol lehet nő illy boldogtalan.

JAKUSSICH.

Nagyságos asszony, egy vigabb jövő
Derül reánk, ha Ída szép kezét
Ezen kezekhez kapcsolandja.

SUSÁNNA.

Ída,

Kedves leányom Ída!

IDA.

Istenem! —

SUSÁNNA.

Ha még szeretsz, ha szíved' legkisebb
Érében érttem egy csepp vér buzog,
Oh' mondj igent, mondj kedves gyermekem,
Anyád' nyugalma függ e' kis szavadtól,
Anyád eseng, kér Ída —

IDA tusakodva.

Nem lehet —

SUSÁNNA.

Én sem kívánok élni úgy kegyetlen,
Számomra is csak nyissatok koporsót.

IDA

— belső küzdés után Jakussich felé indul.

Repedj tehát szív!

Kezét akarja nyújtani 's e' pillanatban. —

ÖTÖDIK JELENÉS.

VOLTAK. FORGÁCH.

FORGÁCH

bekötött fővel belép.

Állj meg!

MINDYÁJAN bámulattal.

Hah!

IDA.

Ezen hang! —

Te vagy magad — vagy árnyékod kísért?

FORGÁCH.

Én Ída.

IDA hozzá fut.

Isten! ő nem holt meg.

FORGÁCH

Ídám!

Lát'd visszajöttem a' sir' széliről,
Hogy visszakérjem szép sirhölgyemet.

JAKUSSICH.

Te élsz?

FORGÁCH.

Karod nem volt elég erős

Ketté hasítani e' főt; a' toronyból
 Alázuhanám a' vágott kötélről,
 De hű szerelmem' őrző angyala
 Megmenté ott is.

HATODIK JELENÉS.

VOLTAK. VIDÁK.

VIDÁK befut.

Ah nagyságos úr,
 Dörgő robajjal mint a' fergeteg
 Tör Szúnyogh a' hegy' ormán felfelé.

IDA.

Hah rettenet!

JAKUSSICH.

Menj, zárd be a' kaput.

VIDÁK el.

JAKUSSICH Idához.

Vedd fontolóra: mit szívből ajánlék,
 Nemes szavamra ígérem neked,
 Hogy én atyádat megbékíteni
 Kettős erővel, lélekkel törekszem;
 'S ha őt irántad engesztelhetem,

Önkényt lemondok Ída szép kezedről,
De hogyha véres célját gátlani
Szavam, tanácsom még is gyöngé lesz, —
Úgy nincs egyéb út a' meneketésre
Mint elfogadnod unszolt jobbomat.
Szived szerint nem boldogít ugyan,
Deg mégis inkább elfogadható,
Mint a' halálnak fagyhaló keze.

FORGÁCH.

Jobban hasítsd úgy e' főt szét elébb,
Mig élek, Ídát birni nem fogod.

JAKUSSICH.

Légy csendes, ifju!

FORGÁCH.

Nem, mig csak ver e' szív.

HETEDIK JELENÉS.

VOLTAK. VIDÁK. HIRNÖK.

VIDÁK.

Im' egy követ jó Szúnyogtól, uram!

HIRNÖK.

Szunyogh kívánja tőled vissza Ídát,
Kit ő halálnak méltán szentele,
Bocsásd, hogy újra kész sirjába vesse.

JAKUSSICH.

Megállj barátom, itt úr én vagyok,
Galád ki szót szeg, és ő szót adott;
Akarta, én eljegyzém, most enyém.

HIRNÖK.

Hogyan? 's te védnéd?

JAKUSSICH.

Ugy van, védem őt
Mint vőlegénye.

HIRNÖK.

Az már nem lehetsz;
Sötét mocsok fog súlni czímeredre.

JAKUSSICH.

Ő véli, én nem.

HIRNÖK.

Azt izenteti,
Hogy a' nevére rótt gyalázatot
Halál mosandja csak le, és azért
Az elfajult lányt, mint megesküdött,
Halálnak adja ismét martalékul;
Add őt ki, mondom.

JAKUSSICH.

Mérsékeld magad':

Kit házam őriz 's én pártul fogok,
Akárki sértse, engem sért vele,
Bántást pedig nem tűrök senkitől.
Vagy megbocsátand, mint illik, néki,
Vagy itt marad. Több szóm nincsen veled.

HIRNÖK.

Ne kényszerítsd, hogy künn álló hadával
Reád rohanjon; mert ha nem hajolsz,
Fejedre gyújtja büszke váradat.

JAKUSSICH.

Hát így kiholt az emberség' szava,
Így a' barátság, jobb érzés szivéből?
Átalkodott ész' örvöngése ez!
Menj, mond uradnak: hogy ha bűsz agyát
Szétzúzni vágyik kőszikláimon,
Rohanja meg, de én a' jobb ügyet
Védelmeszem, mint igaz vitéz,
'S erőt erővel torlok vissza. Menj!

HIRNÖK el.

Vidákhoz.

Fegyverre gyorsan, hogy ha ostromol,
Készen találjon.

VIDÁK el.

A' többiekhez.

Nincs mit félnetek

Nagyságos asszony; népem hű 's erős.

Kívül zaj.

SUSÁNNA.

Milly zaj! — tusára keltek —

IDA.

Istenem!

FORGÁCH.

A' lárma nő.

JAKUSSICH.

Hah! úgy tetszik, betört;

Maradjatok csak —

Elmegyen, — a' lárma erősbödik.

SUSÁNNA.

Forgách, fuss el innen.

FORGÁCH.

Nem futni jöttem én, nagyságos asszony.

Idát kegyetlen atyja eltemette,

Igy a' világnak ő már halva volt.

Halál' öléből megmenté karom,

Azért enyém lett, és bizton hiszem,

Hogy még ama' nagy bíró is, ki egykor
Ítéletet tart mindnyájunk felett,
Helyben hagyandja állítványomat.
Találna bármi szertelen csapás,
Élet-halálban osztozom vele.

NYOLCZADIK JELENÉS.

VOLTAK. JAKUSSICH SZUNYOGHOT

karjára dőlve; hozzá; utóbb Réthy, Vidák és
többek.

SUSÁNNA.

Irgalmas ég!

SZUNYOGH lankadtan.

A' zsoldos — jól talált.

JAKUSSICH.

Barátom, így kell esned szolgakéztől!

SUSÁNNA ápolni akarja.

Férjem, te vérzel —

SZUNYOGH bosszúsan.

Félre!

IDA könyörgve.

Oh atyám!

SZUNYOGH.

Átkom fejedre! — Végem, — meghalok!

BÉTHV

karjainál fogva igyekszik tartani.

Hah! még te is vén áruló —

Roskadni kezd, ekkor a' feléje közeledő Forgáchot megpillantva.

Pokol!

Mind rám bocsátod fúriáidat.

Átkom — reátok!

Meghal.

JAKUSSICH.

Meghalt!

IDA mellé térdel.

Oh atyám!

SUSÁNNA.

Ég! így boszúlod rajta meg magad'.

JAKUSSICH.

Ugy van: világos itt a' végzetek'

Örök hatalma, melly büntet, 's nyomon

Napot derít a' dúló vész után.

Forgáchhoz és Idához.

Ugy látszik a' menny egymásért teremtet:

Én nem kívánok szent törvényinek

Gátlója lenni —

Az elhunyt Szunyoghra mutat.

Intő példa ez!

Már kész előre vég intézetem,
Mint Ída tudja, 's im' feloldozom
A' tartozástól, melly hozzám köté.
Forgách fiam léssz, és leányom Ída!
Legyen tiétek váram és javam.

SUSÁNNNA kezét nyújtja.

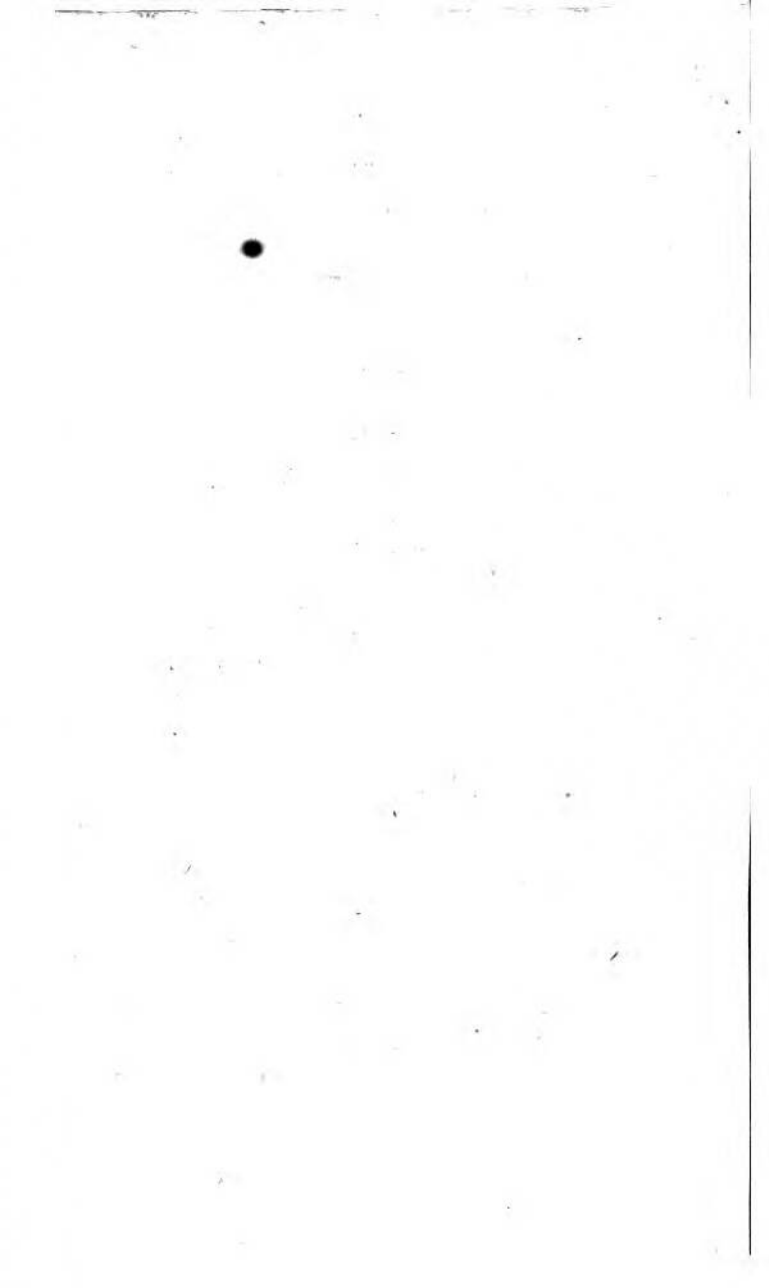
Nagylelkű!

FORGÁCH.

Hála!

IDA.

E' köny: nincs szavam.

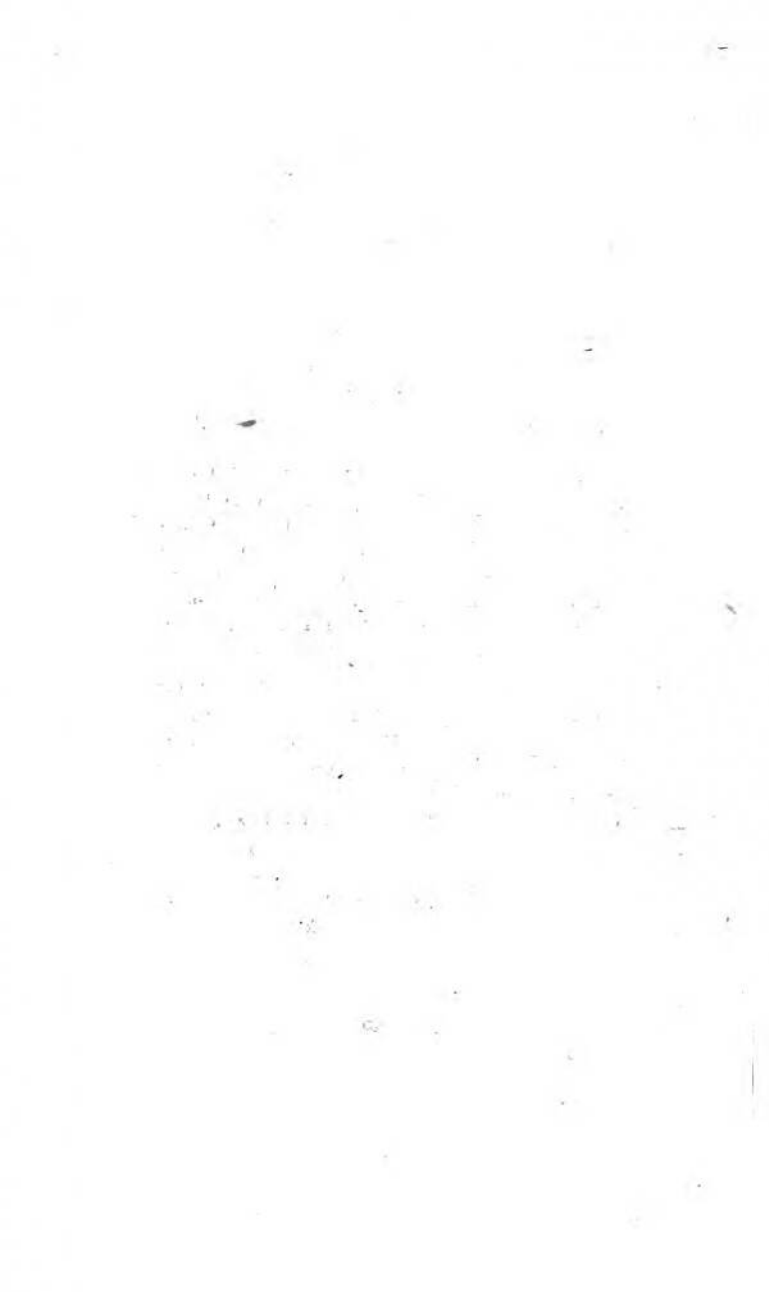
TUDNIVALÓK.

1. A' m. t. társaság ezen munkáinak csak kiadója lévén, nem kezeskedik a' benne követett nyelvszabályokról, sem írásmódról, sem végre akármi nemű nyelvet 's írást illető elvekről; egyedül arra kívánt a' kéziratok' bírálataiban ügyelni, hogy az elfogadott és sajtó alá bocsátandó munka, anint egész egy vagy más tekintetből ajánlható legyen, 's a' literatura' jelen állapotjában kiadásra méltónak tartathassék.

2. Nem vizsgálhatván meg a' benyújtott kéziratokat a' társaság fejenként és egészben: ez, u. m. Zsarnok a p a Jakab Istvántól, Vörösmarty Mihály r. és gróf Dessewffy Aurél lev. tagok', mint e' végre hivatalosan megbizottak' írásbeli ajánlására adatott sajtó alá.

3. A' társaság által kiadott kéziratok közül ez XXXI-dik száma.

D. Schedel Ferencz,
titoknok.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG' NYOMTATÁSAI.

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG' ÉVKÖNYVE. Első kötet. 369 lap. Pest, 1833. 4ed rétbén, Kazinczy Ferencz' arczképével 's négy rézre metszett táblával. Színezett képű 's vászonkötésű példány' ára 6 for. — Színezetlené, papirosborítékú kemény kötésben 4 for. 20 kr.

MÁSODIK KÖTET. Öszvesen 426 lap. Buda, 1835. 4ed rétbén, Imre János' arczképével, 7 kő és 8 rézmetszettel, Színezett képű 's vászonkötésű példány' ára 7 ft. — Színezetlené, papirosborítékú kemény kötésben 5 ft.

TUDOMÁNYTÁR. Közre bocsátja a' m. t. társaság. Szerkezt. *Schedel Ferencz.* Első év, 1834. I — IV, köt. számos metszésekkel.

— — Második év, 1835. V — VIII. köt. szinté számos metszettel. Buda, n. 8. Ára egy egy folyamatra köz. pap. 4 ft., finom pap. 6 ft. c. p.

— — 3d. év, IX — XII. köt. Szerk. *Csató Pál.* Könyvárosi uton és köz. pap. 4 ft., finom pap. 6 ft.; postán pedig köz. pap. 5 ft 36kr., finom pap. 7 ft. 36kr. Előfizetést minden kir. postahivatal vállal.

NYELVTUDOMÁNYI PÁLYAMUNKÁK. Kiadja a' m. t. társaság.

Első kötet I. A' magyar nyelvbeli ragasztékok és szóképzők. Irta *Csató Pál*. Első rangú jutalomfelelet, II. *A' magyar nyelv' szóalkotó's módosító ragainak nyelv-tudományi vizsgálata.* Irta *Nagy János*. Másod rangú jutalomfelelet. X és 176 lap. Budán, 1834. Nagy 8rét. Kötve posta pap. 54 kr. közép pap. 40 kr.

PHILOSOPHIAI PÁLYAMUNKÁK. Kiadja a' m. t. társaság. Első

kötet. *Almásy Balogh Pál*' felelete a' m. t. t. ezen kérdésére: 'Tudományos művelődésünk' története időszakonként mit terjeszt elénkbe a' philosophia' állapota iránt; és tekintvén a' philosophiát, miben 's mi okra nézve vagyunk hátrább némelly nemzeteknél?' XVI és 211 lap. Budán, 1835. Nagy 8adrét. Kötve postapap. 1ft, közép. pap. 45. kr.

MAGYAR JÁTÉKSZINI JUTALMAZOTT FELELETEK, a' m. tud. társaságnak 1833beli ezen kérdésére: Miképen lehetne a' magyar játékszint Budapesten állandóan megállapítani? (Fáy, Kállay és Jakab' feleleteik). VI és 106 lap. Buda, 1834. Ára közép papir. 36 kr. Postapap. 48 kr.

MAGYAR HELYESÍRÁS' ÉS SZÓRAGASZTÁS' főbb szabályai. A' m. t. társaság' különös használatára. Második kiadás. 40 lap. Budán, 1834. 8rét. Postapap. Kötve. 10 kr.

GRAMMATICA UNGHERESE dell' avvocato *Francesco Császár*. 420 lap. Pest. 1833. Nagy 8rét. Két rész egy kötetben. Posta p. Kötve 1 for. 30 kr.

MAGYAR ÉS NÉMET ZSEBSZÓTÁR. Közre bocsátá a' m. t. társaság. **NÉMET-MAGYAR** rész. Budán, 1835, kis 8rét, IV és 846 lap, három három oszlopra. Író papíroson fűzve 3 ft, postapap. fűzve 3 ft 30 kr. (A' magyar - német rész *sajtó alatt*).
4

MATHEMATIKAI MŰSZÓTÁR. Közre bocsátja a' m. t. társaság.
VIII és 120 lap. Budán, 1834. Nagy 8rét. Kötve 20 kr.

PHILOSOPHIAI MŰSZÓTÁR. Közre bocsátja a' m. t. társaság.
VIII és 212 lap. Budán, 1834. Nagy 8rét. Kötve 40 kr.

HORATIUS' LEVELEI. Fordítá *Kis János*. Az eredeti textussal Döring szerint, 's Wieland' magyarázó jegyzeteivel *Kazinczy Ferencz* által. 551 lap. Pesten, 1833. Nagy 8rét. Postapap. Kötve 2 for. 15 kr.

KAZINCZY FERENCZ' eredeti munkái. Első kötet, Poetai munkái. XIX és 305 lap. Budán, 1836. n. 12. kötve postapap. 1 ft. 36., nyomt. pap. 1 ft. 12 kr.

TIRUS. (Második pályadíjt nyert) szomorújáték öt felv. Szerzője *Horváth Czirill*. 144 lap. Budán, 1834. 12rét. Postapap. Kötve 40 kr.

FALUSI LAKODALOM. (Másod korbelt jutalom-) vigjáték három fvon. el Írta *Jakab István*. 123 lap. Budán, 1834. 12rét. Postapap. Kötve 36 kr.

ÁTOK. Dramai költemény. Írta *Tóth Lőrincz*. 174. lap. Budán 1835. 12rét. Postapap. Kötve 45 kr.

A' JÁTEKOS. Drama Ifflandtól. Ford. *Thaller István*. 163 lap. Budán, 1834. Nagy 12rét. Postapap. Kötve 30 kr.

ALZIR. Szomorúját. Voltairétől. Ford. francz. *Jakab István*. 92 lap. Budán, 1834. 12rét. Postapap. Kötve 24 kr.

TANCRED. Szomorúját. Voltairétől. Ford. francz. *Árway Gergely*. 109 lap. Budán, 1834. 12rét. Postapap. Kötve 26 kr.

A' BOT-CSINÁLTA DOCTOR. Vigj. Molierétől. Ford. francz. *Kazinczy Ferencz*. 74 lap. Budán, 1834. 12rét. Postapap. Kötve 24 kr.

BARTHELMI MINNA. Vígj. Lessingtől. Ford. *Kazinczy Ferencz.* 146 lap. Budán, 1834. 12rét. Postapap. Kötve 36 kr.

TURANDOT. Tragicomœdia, Gozzi után Schiller. Ford. *Gáthy János.* 160. lap. Budán, 1835. 12rét. Postapap. Kötve 36 kr.

A' VÉGRENDELET. Drama öt felv. Immandtól. Ford. *Külkey Henrik.* 166 lap. Budán, 1835. 12 rét. Postap. kötve 36 kr.

ORESTES. Szomorujáték öt felv. Alfieritől. Ford. olasz. *Császár Ferencz.* 107 lap. Budán, 1836. 12rét. Postapap. kötve 26 kr.

SOFONISBA. Szomorujáték öt felv. Alfieritől. Ford. olasz. *Császár Ferencz.* 100 lap. Budán, 1836. 12rét Postapap. kötve 26 kr.

A' TERMÉSZETES SZÁMOK' LOGARITHMAI, 1től 108000ig. Szerkeztelé *Babbage Károly.* Stereotyp - harmadik kiadás *Nagy Károly,* m. t. társ. l. tag' ügyelése alatt. XIV és 202 lap. London, a' m. tud. társ. költségével. 1834. kir. 8 rétb. Ára: magyar, angol és német bevezetéssel, zöld papirosan 5 ft, sárgán 4 ft 45 kr, fejéren 4 ft; két nyelven (t. i. magyar és angol v. német) zöld pap. 4 ft 45 kr. sárgán 4 ft 30 kr.; csak magyarul, zöld pap. 4 ft. 30 kr, sárgán 4 ft 15 kr., fejéren 3 ft 40 kr.

A' FELSŐBB ANALYSIS' ELEMEI. Irta *Györy Sándor.* Első füzet. 124. lap. Budán, n. 4edrétb. Szép nyomt. papir. és kötve 1 ft. 30 kr.

FENYÍTŐ TÖRVÉNYSZÉKI MAGYAR TÖRVÉNY. Irta *Szlemenines Pál'* 230 lap. Budán, 1836. Nagy 8adrét. Kötve 1 ft. 12 kr.

Mind ezen könyvek *Eggenberger József* pesti könyváros és minden egyéb hiteles könyvkereskedők által megkaphatók.

